

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103. Telephone: 431-6344

XLIX

Gruodis — December 23, 1964 Nr. 144

ILIUSTRUOTAS TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

AR TIKRAI YRA NATO KRIZĖ?

PO NATO KONFERENCIJOS PARYŽIUJE IŠKILIO KLAUSIMAS. AR ATLANTO GYNIMOSI SĄJUNGA IŠ TIKRO PERGYVENA KRIZĖ? — KAI KAS AIŠKINA, KAD KRIZĖS PAVOJŲ IŠSAUKĖ VALSTYBES DEPARTAMENTO "KARSTUOLIAI" SIŪLYDAMI SUDARYTI TARPTAUTINĮ ATOMINĮ LAIVYNĄ, KURIS VESTŲ PRIE GLAUDESNIŲ AMERIKIEČIŲ-VOKIEČIŲ BENDRADARBIAVIMO. — TAM PAVOJUI PRAEJUS, PADĖTIS ATSLŪGUSI...

Vytautas Meškauskas

Besibaigiant NATO tarybos konferencijai, buvo daug rašoma apie tos sąjungos ir iš viso apie Europos krizę. Kaip žinia, ją sukėlė de Gaulle noras įsitaisyti savo nepriklausomą atominę jėgą ir grąsinimas pasitraukti iš NATO, jei vokiečiai sutiktų įeiti į Washingtono planuojamą tarptautinį atominį laivyną -- MLF. Kartu de Gaulle grasino Europos Bendrosios Rinkos ateičiai, jei vokiečiai nesutiks sumažinti savo javų kainų ir tuo pačiu praplėsti rinką prancūzų kviečiams, kurių savikaina yra mažesnė kaip vokiečių.

Paskutinį de Gaulle ultimatumą vokiečiai priėmė. Kancleris Erhardas sutiko sumažinti kviečių kainas nuo 475 markių iki 440 markių už toną, tačiau turėdamas galvoje ateinančių metų rinkimus, jis pažadėjo visus nuostolius vokiečių ūkininkams atlyginti iš valstybės iždo. Tokiu būdu kelias tolimesniam Europos ūkiniam susivienijimui liko atviras.

GI NATO konferencijoje buvo pasitenkinta daugiau ar mažiau bendromis frazėmis. Tuo tarpu kai Chicago Tribune korespondentai Larry Rue ir Thomas Nuzum telegrafavo iš Paryžiaus, kad "konferencija pasibaigė neišsprendus svarbiausių klausimų, kurie graso suardyti sąjungą", Walteris Lippmannas ramina: "Čia rašo apie krizę, kuri neįvyko". Girdi: "didžiausia naujiena iš NATO susirinkimo Paryžiuje yra ta, kad labai išreklamuotas ginčas dėl atominio nesutarimų nei neprasisėjo."

Walteris Lippmannas yra vienas iš trijų amerikiečių žurnalistų, kuris turi "priėjimą" prie de Gaulle. (Kiti du yra Cyrus L. Sulzberger ir Edgar Ansel Mower). Kadangi tikrą ar tariamą krizę sukėlė pats de Gaulle, tai jo gerbėjas Amerikoje W. Lippmannas galėtų žinoti jo veiksmų motyvus. Lippmanno optimizmas remiasi tuo, kad faktinai tarp visų NATO sąjungininkų šiuo metu dar yra sutarimas. Nuomonių skirtumas yra tik dėl to, kas galėtų būti po 10 ar 15 metų.

Po to, kai Johnsono administracija nebespaudžia skubiai susitarti dėl MLF ir neapildo savo susitarimo su kancleriu Erhardu jau kitų metų pradžioje pasirašyti MLF sutartį, nors joje ir dalyvautų tik vieni amerikiečiai su vokiečiais, bei sutarta derėtis su britais dėl jų pasiūlymo sudaryti atskirą "tarptautinę atominę jėgą", praėjus -- anot Lippmanno -- bet koks pagrindas krizei. Krizės pavojų sukėlė Washingtono karštuoliai (zealots), pradėję reikauti MLF sudarymo!

Čia reikia atsiminti, kad niekas kitas taip Lippmanno nebaudo, kaip eventuali amerikiečių - vokiečių santarvė. Jis norėtų Vokietiją matyti išskirtą iš Vakarų santarvės. Tokia -- neutrali -- Vokietija galėtų būti ir sąjungta. Ji nesujungta Vokietija visados sudarys pavojų taikai, nes Vakarų Vokietija trauks savo pusės Vakarų Sąjungą ir ko gero ją dar įvels į ginkluotą konfliktą su Sovietų Sąjunga dėl Rytų Vokie-

tijos prisijungimo, su kuo sovietai joku būdu nesutiks, nebent Vokietija būtų paskelbta neutrali.

Tą Lippmanno svajonę, kuri iš sovietų pusės buvo paremta Lenkijos užsienio reikalų ministro Rapackio planu, gyvenimo įvykiai toli pralenkė. Šiandien Vakarų Vokietija yra, galima sakyti, integralinė Vakarų Europos dalis ir sunku įsivaizduoti, kokie įvykiai galėtų ją išskirti. Užtat Lippmannas dabar ir remia de Gaulle pastangas, (jei negalima sudaryti atskiros neutralios Vokietijos), sukurti daugiau ar mažiau neutralią Europą, kuri visai neprieštarausianti JAV interesams.

Ir kitas de Gaulle draugas, C. L. Sulzberger'is, New York Times paskelbtoje straipsnių serijoje "Crisis in the West" aiškina, kad JAV skubinant su MLF projektu, galinčios tik priversti de Gaulle išardyti Vakarų vienybę ir: "Argi to mes siekiame?"

Kad MLF projektas sutiks pasipriešinimo ne tik iš de Gaulle bei Wilsono, bet ir iš Amerikos liberalų sluoksnių, galima buvo laukti. Dėl to mes jau šioje vietoje įspėjome, plačiau nagrinėdami viso tarptautinio atominio laivyno idėją. Atrodo, kad toji opozicija laimėjo. Tiesa, dėl tarptautinės atominės jėgos, (ne laivyno, bet laivų, lėktuvų ir žemėje esančių raketų junginio) bus tariamas kitų metų pradžioje. Toje konferencijoje junginys bus visai nepriklausomas nuo NATO, o pati NATO sąjunga liks ir toliau pusiau sutemų stovyje.

Tuo tarpu de Gaulle, prašydamas kreditų seime Prancūzijos nepriklausomai atominiai jėgai, pareiškė seimo atstovo Jean-Jacques Broscher lūpomis: "Vokietija lošia MFL korta ir atsuka nugarą europinei strateginei jėgai. Tai reiškia, kad vietoje realybės pasirinktas tik šešėlis".

Tą "realybę" po šešių metų sudarys 62 sprausminiai lėktuvai "Mirage IV" tipo, kurie per tą laiką jau bus visai pasenę, vienas atominis laivas su 16 raketų ir 20 raketų paslėptų kalnuose. Tos "galybės" įsigijimas prancūzams atsisie per 25 milijonus dolerių (145 milijardus frankų) ir ji sudarys tik mažą JAV atominės galybės dalį. Likimo ironija nori, kad prancūzų atominėms pajėgoms būtų vadovaujama iš netoli Paryžiaus (apie 20 km) esančio Taverne kaimo, kur buvusio gipso kasyklose vokiečiai įrengė betonines požemio slėptuves raketom V-2... į D-Britaniją leisti. Jei tai ne krizė, tai kas?

* 6 EUROPOS BENDROSIS RINKOS VALSTYBIŲ komunistų partijų atstovai privačioje konferencijoje priėmė išvados, kad toji sąjunga yra ilgalaikė ir kad reikia susitalkyti su jos egzistencija. O jeigu taip, reikia stengtis užimti kuo daugiausia vietų v. Vak. Europos valstybių parlamente.

Kalėdų idilija

R. Kisieliaus nuotrauka

LIETUVIAI NELAISVĖJE
IR LAISVĖJE!

Kai Gimimo žvaigždė apreiškė žmonijai gerąją naują ir Naujųjų Metų varpai aidės geresnio rytojaus viltimi, mūsų Lietuvą tebeगाubs sovietinės okupacijos negando naktis. Per ilgus savo didingos istorijos amžius mūsų tauta niekada nėra buvusi tokioj grėsmingoj padėty. Išgyvenusi sovietinio genocido baisenybes, ji ir vadinamo atlydžio metais vis dar nėra nei fiziškai atsigavusi, nei moraliai atsipeikėjusi. Okupantas ypač stengiasi užgniaužti ir išrauti jaunosios kartos tikėjimą į laisvę, nepriklausomą, demokratinę Lietuvą. O mūsų išeivija, nors jautri savo ar savo tėvų tėvynės nedaliai, geležinės uždangos nuo jos atskirti, sunkiai grumiasi su nutautimo pavojais.

Tačiau ir šioje priešaušrio tamsoje Kalėdos bei Naujieji Metai nuteikia mus vilties pragiedruliais. Tai paskutinis Kremliaus perversmas ir vėl patvirtinės sovietinio totalizmo silpnybes. Tai pro geležinę uždangą gaivališkai besiveržias laisvės dvelkimas iš satelitinų kraštų. Tai pavergtųjų ir laisvųjų lietuvių vieningumas, kaip tik nepriklausoma Lietuva gali užtikrinti mūsų tautai išilimą ir jos kultūrinį išsiskleidimą. Tai krašto jaunųjų lietuvių bodejimas "didžiojo brolio" globa ir rusinimo slogučiu. Tai Rusijos-Kinijos konflikto gilėjimas ir vakarietiškoji idėjų poveikis pačių bolševikų prieaigui ir pačiai komunistų partijai. Siųsdamas savo nuosirdžius Kalėdų ir Naujųjų Metų sveikinimus visiems lietuviams -- nelaisvėje ir laisvėje -- Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas užtikra jus, pavergtieji broliai, kad panaudos visas progas Lietuvos išlaisvinimui artinti ir sovietinės okupacijos jungui lengvinti, ir kviečia jus, laisvieji broliai, padvigubinti savo tautinį pareiškumą, savo dosnumą ir savo ryžtą Lietuvos laisvės kovai.

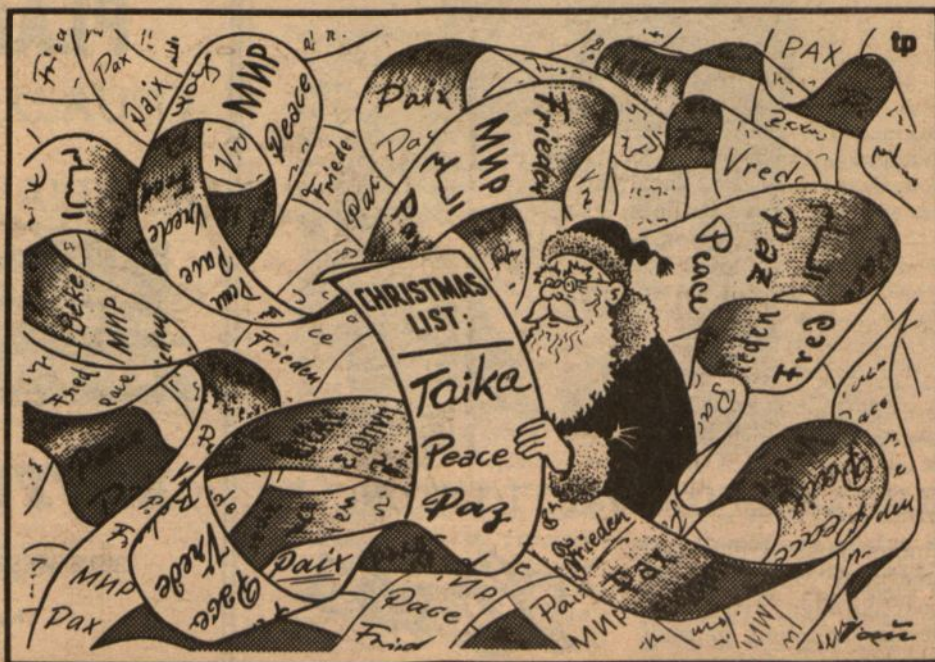
Mes esame negausūs ir, palyginti, maži pasaulio didžiųjų grumtynėse. Bet mes esame dideli ir nenugalimi savo idealais, savo meile laisvei, savo kovinga dvasia, savo nepalenkiamu ryžtu nublokšti nuo Lietuvos nelaisvės jungą. Didysis prancūzas, Victor Hugo, yra pasakęs: "Nėra tokio dalyko, kaip maža tauta. Kas duoda didingą pavyzdį, yra didingas". Mūsų tautos gyvenime apstu didingumo pavyzdžių. Žengdami į 1965 metus, pasiryžkime jais sekti.

VARDAN TOS LIETUVOS!

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas
New Yorkas, 1964 metai

Tikros Kalėdų švenčių nuotaikos ir viltingų Naujųjų Metų visiems savo bendradarbiams, rėmėjams ir skaityjams linki

Vilties Draugijos Valdyba
ir
Dirvos Redakcija

Vienintėlis visų žmonių troškimas!

* SPECIALUS JTO KOMITETAS kovai su kolonializmu, (kurį kai kurios antikomunistinės organizacijos deda daug vilčių, savo sąstatu negali nuteikti optimistiškai. Komitetas buvo įsteigtas kovai su kolonializmu Afrikoje, Augant balsams, kad priimtieji tuo klausimu principai privalo būti taikomi ir Sov. Sąjungai, ne daug kas pastebėjo, kad tiems balsams bus sunku rasti atgarsį. Komitetą sudaro 24 valstybių atstovai -- 4 iš komunistinių kraštų ir 12 iš naujųjų Afrikos ir Azijos valstybių. Aiškiai antikomunistiniam Vakarų blokui lieka tik 8 balsai.

Komiteto atstovų dauguma, kai tik iškyla klausimas apie kitų kontinentų teritorijų nepriklausomybę, pirmoje eilėje stato Puerto Rico ir Virginų salų nepriklausomybės reikalus.

Daugumoje JAV pinigais išlaikomoje JTO organizacijoje amerikiečiai turi tik -- vieną balsą...

PELNYKITE DIVIDENDUS KETVIRČIAIS

VISOMS TAUPYMO SĄSKAITOMS

TAIP... PAS MUS JŪS TURITE PASIRINKIMĄ ĮVAIRIŲ TAUPYMO SĄSKAITŲ ATITINKANČIŲ JŪSŲ REIKALAVIMAMS...

NEATIDELIOJANT ATIDARYKITE SĄSKAITĄ DABAR

DIVIDENDAI IŠSIUNČIAMSI PAŠTU KETVIRČIAIS
INVESTMENT SĄSKAITOMS

"SERVING YOU SINCE 1922"

Indėliai apdrausti iki \$10,000 federalinės valdžios įstaigos

ST. ANTHONY SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1447 So. 49th Court, Cicero, Illinois 60650

Juozas F. Gribauskas, sekretorius

Chicago Phone: 242-4395; Suburban Phone: 656-6330

SIUNTINIUS Į LIETUVĄ, TAIP PAT IR MAISTĄ SIUNČIA

licenzijuota lietuvių įmonė, registruota
U. S. Department of Justice

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

Marquette Gift Parcels Service

3212 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

Tel. CA 5-1864

2439 West 69 St. ir 2608 West 69 St.

Chicago, Ill. 60629. Tel. WA 5-2737

DIDELIS PASIRINKIMAS medžiagų ir visų kitų
Lietuvoje pageidaujamų prekių PAPIGINTOMIS
KAINOMIS.

Akordeonai, siuvinamos mašinos, skalbimo mašinos,
automobilai, pianinai, motociklai iš Europos ir Sov.
Sąjungos sandėlių.

Vedėjai E. & V. Žukauskai

DĖDĖ SAMAS PADEDA VISIEMS...

Iš užsienio pagalbai skirtų lėšų programos amerikiečiai stato Egipte -- Kaire ir Menyas -- moderniausias aerodromus, apmokydami egiptiečius pagal tam tikrą programą. Kaip pasibaigtinai yra iškraipoma ta brangiai atsieinanti Amerikos mokėsių mokėtojų užsienio pagalba, rodo tragiški įvykiai Kongo, Egipto diktatorius Gamal Nasseris leidžia sovietams naudotis tais amerikiečių statomais ir jų operuojamais didžiausiais moderniais aerodromais ir visais jų įrengimais -- gabenant didelius kiekius ginklų Kongo sukilėliams, žudantiems Kongo gyventojus, pirmoj eilėj misionierių, mokytojų, gydytojų ir kt. Tie aerodromai kainuoja amerikiečiams keletą milijonų dolerių. Faktiškai JAV-bių specialistai tvarko didžiulius, ginklais prikrautus, Kongo sukilėliams sprausminius sovietų lėktuvus -- prižiūri ir vadovauja jų nusileidimą ir pakilimą. Be to priemonių sovietų krovinių lėktuvų tvarkymas Kairo aerodrome būtų labai apribotas, o Menyas -- naujausiam Egipto aerodrome, apie 20 mylių nuo Kairo, -- visai neįmanomas.

Dabar sovietų ginklai gabenami oro keliu iš karinių bazių pietų Rusijoje, Atgabenti į Kairą ir Menyas, jie arba sandėluojami arba krovinių lėktuvais pervežami į Sudaną ir Kiprą. Prieš keletą mėn. Kipro prezidentas, aktyvus Makarios, slapta patvirtė, kaip priimti sovietų ginklus ir kitokią pagalbą.

Iš Sudano raudonųjų amunicija pergabenama į Kongo žemės keliu arba iš oro numetama sukilėlių kontroliuojamose vietose. Šitos operacijos vyksta kasdien ir yra žinomos Amerikos pareigūnams, bet administracija nepadarė nieko, kad būtų sustabdytas arba kaip nors sumažintas Kairo ir Menyaso aerodromų modernizavimas arba kitokios Amerikos pagalbos Egiptui programos vykdymas. Ta programa yra tęsiama netrukdomai.

Tų dviejų aerodromų radaras ir kt. įrengimai kainuoja daugiau kaip 2 mil. dol. ir personalo išlaikymas dar \$1,954,000.

Tai dar ne viskas. Amerika dar

prideda \$1,927,000 tolimesio susisiekimo (telecommunications) centro karinių ir civilinių techninių minėtiems aerodromams paruošti. Yra žinoma, kad jie yra ruošiami pirmoj eilėj aptarnauti pagerintai susisiekimo sistemai Sudano ir Nasserio didžiajai laivyno bazei arti Kairo, kur sovietai turi povandeninių laivų doką.

Valst. d-to memorandumas sako, kad aerodromų modernizacija turi būti baigta ateinančių metų pradžioje, bet lavinimo programa bus tęsiama iki 1966 m. Pagal pirmąjį planą ta programa turėjusi būti baigta 1964 m., bet rūpestingas įrengimų gavimas ir pastatų konstrukcija nutęsė tuos darbus.

Skridimų patikrinimo įrengimai bus pastatyti ir skridimo programos inspekcija bus atliekama darba vykdančio radaro operavimui ir personalo išlaikymui per 1965 metus.

Kalbėdamas apie šios pagalbos programą, vienas JAV-bių slaptosios tarnybos raportas su perkreipta mina pažymi: "Tyoro susisiekimo kontrolės sistemos įrengimo atidėliojimas turėtų būti priežastis, kad ty aerodromų panaudojimas didžiuliams sovietų sprausminiams lėktuvams buvo užvilktas".

Sovietų ambasadorius Vladimir Jerofejevas yra atsakingas už ginklų transportavimą į Kongo. Ginklus tvarko Egipto ir Alžiro karininkai, kurie tuo tikslu spalio mėn. pradžioje skrido į Maskvą. Juos lydėjo Guston Soumialot, Kongo sukilėlių gynybos ministras, Egiptas ir Alžiras virto vyriausiomis ginklų bazėmis. Nesuskaitomi ginklų kiekiai atgabenami ir sandėluojami arba persiunčiami per Afriką ir artimųs rytus. Kaip ir Nasseris, Alžiro diktatorius Ben Bella gauna daug JAV-bių pagalbos. Šiais metais ji siekia daugiau kaip 40 mil. dol. prekių.

(Allen - Scott raportas Ch. Amer. gr. II d.).

Ar čia realybė ar sapnas? An. Rg.

Miehi tautiečiai!

Dėkite savo sutaupas į — SCHUYLER SAVINGS and LOAN ASSOCIATION of Kearny, New Jersey. Tai vienintelė lietuvių taupymo ir skolinimo draugija New Jersey ir New Yorko valstijose

VEIKIA NUO 1924 METŲ.

Lengvomis sąlygomis duodamos paskolos (morgičiai) namams įsigyti ar taisyti. Įvairios taupymo sąskaitos. Už sutaupas dividendai išmokami kas 3 mėnesiai. Indėliai apdrausti ligi \$10,000 federalinės valdžios įstaigos.

Mandagus ir greitas patarnavimas anglų ir lietuvių kalbomis. Ši draugija lietuvių finansinius reikalus tvarko jau 40 metų. Per tą laiką draugijos kapitalas išaugo ligi \$5,000,000.00, o rezervai ligi \$200,000.00.

Darbo valandos: pirmadieniais — ketvirtadieniais nuo 9 iki 3 val. po pietų, penktadieniais nuo 9 val. iki 7 val. vak.

BANKO NAMAI:

24 Davis Ave., Kearney, N. J.

Telef.: WY 1-0001, WY 1-7260

Julius Paknis, Prezidentas

Tinkami rūbai duoda gerą savijautą

DĖMESIO

Pas mus Jūs rasite vyrų pasaulį! — Mes aprensimės Jus nuo galvos iki kojų. Puikiausias pasirinkimas geriausių gaminių vyrų aprangai.

BOTANY „500“ kostiumai ir paltai,
MANHATTAN marškiniai,
LEE ir DISNEY skrybėlės.

Krautuvėje Jūs laukiami
kasdien,
o sekmadieniais
nuo 10 iki 4 val.

H. Seigan

VYRIŠKŲ RŪBŲ IR BATŲ KRAUTUVĖ

4630-32 S. Ashland Ave., Chicago 9, Ill. Telef. YA 7-1272

Čia gausite geras prekes pigesne kaina ir ilgesniam išsimokėjimui be nušimčių!

Mandagus patarnavimas lietuvių kalboje.

DIDŽIULIS PASIRINKIMAS prekių ir kainų

LANGAI ir DURYS

Antrieji žieminiai langai ir durys iš STAINLESS STEEL (8 rūšių), ALUMINIJAUS, NYLONO STOGELIAI ir kiti įvairaus metalo ir stiklo gaminiai.

KOSTAS BUTKUS

Tel. LU 5-6291

Chicago

The Stroh Brewery Company, Detroit 26, Michigan

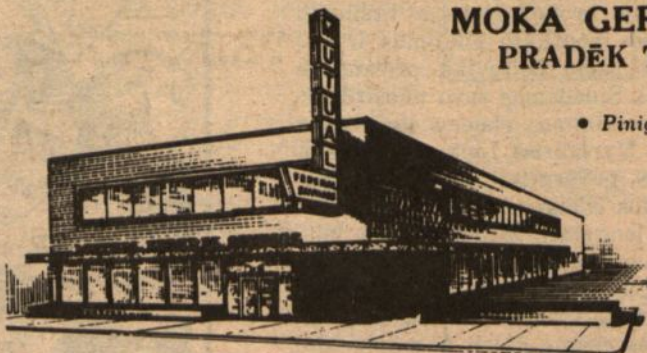
PASIŪLYK BIČIULIUI LIEPSNOJE DARYTO SKONĮ

Vaišink jį skaniu, pasitenkinimo pilnu Stroh's skoniu... vieninteliu alumi, Amerikoje daromu tiesioginėje liepsnoje. Jis daromas tuo būdu, kad jūs ir visi jūsų bičiuliai galėtumėte gerėti vieninteliu liepsnoj darytu skoniu. Populiarus Stroh's... turi skonį, kurį kiti alūs norėtų turėti.

Stroh's

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS! PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

• Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokam visas pašto persiuntimo išlaidas.

• Dabartinis dividendas 4½% išmokamas du kart per metus.

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;
Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

DIRVA THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103
TELEPHONE: 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
Published every Monday, Wednesday and Friday except in case of Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Išėina: pirmadieniai, trečiadieniai ir penktadieniai, išskyrus šventes.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Cekienė, A. Laikūnas, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

UŽGIMIMAS

POVILAS ŽICKUS

Visas krikščioniškas pasaulis minės Kristaus užgimimą. Vienur bus minima su džiaugsmu, gaudžiant varpams ir prabangai spindint žvakių ir tekančių saulės šviesoj. Kitur — ramiau ir daugiau susikaupus. Ir lietuviai minės: laisvajam pasauli prisidės prie blizgančio minėjimo, tėviškėje be džiaugsmingo varpų gaudimo ir be prabangos, o Sibiro tremty — tamsioj lietuvių lūpos snibždės maldos žodžius ir prašys naujai užgimimo Kristaus savo tautai laisvės užgimimo.

Šių dienų civilizuoto žmogaus pasauliui reikalingas naujas užgimimas, kuris nebūtų blizgėjimas, kuris nebūtų blizgėjimas, kuris nebūtų puošmenoj ir tik žodžiuose. Šių dienų žmogui reikalingas užgimimas, kuris paliestų ne jo aplinką, jo paviršių, o kuris paliestų jo dvasią ir protą. Jeigu akys ieškos tik išlaikinio grožio, pasirodymo, jeigu lūpos tik mechaniskai kartos užgimimui pasveikinimo žodžius, nepalies užgimimas žemės ir jos klystančių vaikų. Užgimimas turi ateiti į žmonių širdis ir jausmus, kuris neštų visam pasauliui teisingą taiką ir ramybę.

Mums lietuviams reikalingas ne tik Kristaus užgimimas, nuo kurio daugelis esame gana toli. Mums reikalingas ir paties lietuvių užgimimas. Mes nykstame baisiųjū despotų naikinami, mes nykstame prabangoj, mes nykstame iš lietuviškos veiklos gretų. Svetimi vėjai ir svetimi vandenys skalauja ir griauina mūsų tautą.

Mums reikalingas užgimimas, kuris mus sujungtų po viena lietuviškos veiklos vėliava, nežūrint kokių pakraipų ir įsitikinimų mes būtume.

Mums reikalingas užgimimas, kuris primintų

mums lietuvišką laikraštį, lietuvišką knygą, lietuviškos muzikos ir dainos garsumą.

Mums reikalingas užgimimas, kuris mus vestų į lietuvišką bažnyčią, kurioje užgimęs Kristus būtų garbinamas lietuvių kalba.

Mums reikalingas užgimimas, kuris užpildytų lietuviškos mokyklų mokinį suolus ir mokytojų katedras.

Mums reikalingas užgimimas, kuris apjungęs mus visus po lietuvišką vėliavą, vestų į naują Lietuvos nepriklausomybės užgimimą.

Mes nesame šovinizistai ir neniekiname kitų tautų. Mes nesame grobuonys ir nenorime svetimo turto. Mes tik norime tikro ir krikščioniško užgimimo visose tautose ir visoms tautoms.

Tokio užgimimo laukime, tokiam užgimime gyvenkime ir dirbkime, o tada užgims ir mūsų Tautos laisvė ir bus joje taika ir ramybė.

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS FONDO VALDYBA

sveikina visus darbuotojus su

KALĖDŲ ŠVENTĖMIS

ir linki našių

1965 METŲ!

A. Smetonos gimtasis namelis.

V. Didžioko paveikslas

PREZIDENTAS A. SMETONA KASDIENYBĖJE

Vytauto Alanto paskaita, skaityta Prez. A. Smetonos minėjime Detroite.

Redaguojant Lietuvos Aidą 1934-1939 metais su velionio prezidentu tekdamo susitikti gan dažnai. Turėdavau kas savaitines audienijas pas prezidentą pirmadieniais.

Pirmiausia reikėdavo užteiti prezidento adjutanto kabinetą, kuris buvo pirmame aukšte netoli nuo paradinių durų. Ilgą laiką prezidento adjutantas buvo pulk. Šachmanas. Mes čia persimesdavome vienu kitu žodžiu, pažuokaudavome ir, išėjus prieš mane atėjusiam interesantui, eidavome į antrą aukštą, kurio didelę dalį užėmė priėmimų salė.

Prezidento kabinetas buvo kitame salės gale. Salė buvo erdvoka ir šviesi, bet vis dėlto gan kukli, kaip, pagaliau, ir visas prezidentūros pastatas, kuriame maskolių laikais gyveno gubernatoriai. Atsimenu, gan dažnai iškildavo sumanymas statyti naują prezidentūrą ant kalno, parodos aikštėje, bet ar dėl lėšų stokos, ar dėl politinių sumetimų — mat, nenorėta statyti naujos prezidentūros laikinoje sostinėje — tas sumanymas buvo vis atidėliojamas. Einant per salę senų, rūpestingai išblizginti parketu, jis braškėdavo, tartum ką tik užšalusio ežero ledas. Kur-ne-kur pasieniais stovėjo labai dideliuose gražuose induose vazonai. Šiaip salė buvo tuščia.

Prezidento kabinetas buvo ankštokas. Tai buvo siena atitvertas priėmimų salės galas ir gan siauras galas. Ir apstatytas jis buvo pernelyg kukliai. Prie vienintelio lango stovėjo nedidelis rašomasis stalas apkrautas knygomis ir popieriais. Kartais tų knygų būdavo daugiau, kartais mažiau, bet niekad neteko matyti stalo be knygų. Kartais tų knygų būdavo prikrauta maždaug pusės metro aukštumo stirtelė. Galinė siena buvo apstatyta stiklinėmis spintomis su knygomis. Netoli durų stovėjo nedidelis staliukas ir vienas kitas fotelis. Tai maždaug ir visas kabineto apstatymas. Visas kambarys darė profesoriaus mokslininko darbo kabineto įspūdį.

Iėjus man kabinetą, kartais prezidentas dar tebesėdėdavo

prie savo rašomojo stalo užsidėjęs akinus. Mankškart dingėdavo galvon, kad aš matau mokslininką, kuriam sutrukdžiau mokslinį darbą dirbti. Jis atsikeldavo, padėdavo akinus ant stalo arba ant atskleistos knygos ir priėjęs paspausdavo ranką draugiškai šypsodamasis, bet ta šypsena greit dingdavo. Susėdė imdavome kalbėtis.

Norėčiau čia pasakyti keletą žodžių apie prezidento apsirengimą. Žinoma, kai reikėdavo, jis

kai sakydavo viešas prakalbas. Jo žodis visada būdavo šaltas, sakyčiau, sausas, santūrus, intelektualus. Jis nepriklausė priečių tribūnų, kurie minias jaudina, sukelia entuziazmą, kitaip sakant, veikia į jausmus ir fantaziją. Antanas Smetona savo šaltai apgalvotą žodžių veikdavo į protą. Jis stengdavosi ne uždegti, bet įtikinti. Toks jis buvo ir savo publicistikoje.

Taigi, grįžtant prie audienijos... Nepasakyčiau, kad tuose

KŪČIOS

JONAS AISTIS

O kaip balta dabar jina, tėvynė,
Po sniego apklotu užsnigusi plati,
Lyg apsigobusi žėrinčiais žvaigždynais,
Nežemiška, šventa ir nuostabi naktis...

Kai kur išbėgus stypteli eglutė
Iki mėnulio veido šypsančio nakčia:
Sniegu ik žemės nulenktos šakutės,
Dangun viena viršūnė šauna vilyčia...

Gunsoja miškas. Kur-ne-kur trobelė
Atakusi nykiai švitėjančiais langais,
Šerkšnoj liepsnoja deimantu ugnelės,

Tarytum plasdančios ant stalo žvakės,
Ar lyg vaikų maldoj nušvitę akys,
Sustojusių Kūčių džiaugsmingai įžangai...

užsivilkdavo fraką ir t.t. Atsimenu, kai jis atvažiuodavo į žurnalistų kasmetinius balius, visada vilkėdavo labai dailiai sukurtą laikraščio redagavimo darbą, bet beveik niekad nesusilaikydavo. Ir apskritai mes, jaunieji tautininkai, veikėjai, laukdavome iš savo vadų, kaip tai dera autoritetinei santvarkai, aiškių gairių, sakyčiau įsakymų: padaryk tą ir tą, parašyk taip ir taip, bet nei prezidentas nei jo ministras pirminkas tokios taktikos laikytis nemėgo. Tiesa, retkarčiais ministras pirminkas pasakydavo parašyti vedamąjį kokių klausimų, bet prezidentas niekad man apie tai neužsimindavo. Aš išredaktorėdavau Lietuvos Aido apie penkis metus ir dažniausiai turėjau vadovautis ne tiek savo viršininkų nurodymais, kiek savo nuovoka ir intucija. Reikalai gerokai pakrypo kiton pusėn, kai ministrų pirminku pasidarė mano labai geras draugas dekanas Mironas. Jis buvo spalvingas, ekspansyvi asmenybė, visiškai priešybė prezidentui ir, gal būtų, iš dalies dėl to ir negalėjo ilgai išsilaikyti valdžioje. Bet tai jau būtų kita kalba.

Į duris pasibėgdavo adjutantas, pranešdamas atvykus kitą interesantą ir mano audienijai baigdavosi. Prezidentas vėl paspausdavo ranką atsisveikindamas iki kito pasimatymo. Išeidamas iš prezidentūros aš ne-

mūsų pokalbiuose būtų buvusi kokia sistema ar planas. Eidamas pas prezidentą, aš visada tikėdavau išgirsti aiškių nurodymų laikraščio redagavimo darbą, bet beveik niekad nesusilaikydavo. Ir apskritai mes, jaunieji tautininkai, veikėjai, laukdavome iš savo vadų, kaip tai dera autoritetinei santvarkai, aiškių gairių, sakyčiau įsakymų: padaryk tą ir tą, parašyk taip ir taip, bet nei prezidentas nei jo ministras pirminkas tokios taktikos laikytis nemėgo. Tiesa, retkarčiais ministras pirminkas pasakydavo parašyti vedamąjį kokių klausimų, bet prezidentas niekad man apie tai neužsimindavo. Aš išredaktorėdavau Lietuvos Aido apie penkis metus ir dažniausiai turėjau vadovautis ne tiek savo viršininkų nurodymais, kiek savo nuovoka ir intucija. Reikalai gerokai pakrypo kiton pusėn, kai ministrų pirminku pasidarė mano labai geras draugas dekanas Mironas. Jis buvo spalvingas, ekspansyvi asmenybė, visiškai priešybė prezidentui ir, gal būtų, iš dalies dėl to ir negalėjo ilgai išsilaikyti valdžioje. Bet tai jau būtų kita kalba.

Į duris pasibėgdavo adjutantas, pranešdamas atvykus kitą interesantą ir mano audienijai baigdavosi. Prezidentas vėl paspausdavo ranką atsisveikindamas iki kito pasimatymo. Išeidamas iš prezidentūros aš ne-

sijausdavau nė kiek tvirčiau apčiuopias partijos "generalinę liniją" kaip kad atvykdamas į audieniją. Ar tai yra autoritetinė santvarka? -- aš klausdavau save.

PORA ŽODŽIŲ APIE PREZIDENTO STILIŲ

Kartais tekdamo apsilankyti prezidentūroje ir nelaukiant audienijos. Kartą, atsimenu, pasikambina adjutantas ir sako: ateik į prezidentūrą, prezidentas parašė kalbą, reikia ją trumpinti spaudai. Kaip šiandien, taip ir tada, laikraščio skaitytojai nemėgdavo ilgų kalbų.

Atėjęs į prezidentūrą, adjutanto kabinete radau ant stalo paties prezidento parašytą kalbą. Ėmiaus redaktorinės plunksnos... Turiu pasakyti, kad rankraščių braukymo mene aš turėjau neblogą įgudimą. Sakysime, iš 300 eilučių rankraščio padaryti 50 eilučių mandidelės problemos nesudarė, tačiau, pradėjęs trumpinti prezidento kalbą, staiga pajutau, kad čia kažkas ne taip. Išbraukus vieną pastraipą arba net vieną kitą sakinį, aš pamatėčiau, kad visos kalbos turinys ima svyruoti, lyg kad iš sienos būtų ištraukęs vieną kitą rąstą. Kiekvienas sakinytis ir net, pasakyčiau, kiekvienas žodis jo kalboje turėjo savo vietą. Viena mintis sekė iš kitos nepalikdama kad ir mažiausio tarpelio įsprauti redaktoriškai plunksnai. Jo stilius buvo labai individualus, kondensuotas logiškai perpintas pagrindinės minties, kaip tvirtai surištas vainikas. Prezidentas nei savo kalbose nei publicistikos raštuose niešuko įmantrių frazių, akysna krentančių, stebinančių puošmenų, jo stilius buvo šaltas, santūrus, intelektualus. Kaip ir jis pats. Ir rašė jis labai taisyklinga kalba, kurią jis puoselėjo per visą savo gyvenimą.

Pastikamavęs apie pusvalandį, aš pasakiau adjutantui, kad čia nėra kas trumpinti. Nuo to laiko apie prezidento kalbų trumpinimą kalbos nebebuvo. Lietuvos Aides mes jas spausdindavome ištisai kaip spausdinę.

SU PREZIDENTU PO LIETUVĄ

1928 m. vasarą Prezidentas važinėjo po Lietuvą. Aš tada studijavau Prancūzijoje. Grįžęs atostogų, kurį laiką važinėjau su prezidento palydovais kaip "Lietuvio" korespondentas (Lietuvos Aido tada dar nebuvo). Važiuodavo paprastai visa virtinė automobilių su saugumo valdininkais, apskritųjų viršininkais, policijos žmonėmis, spaudos atstovais ir t.t. Sustodavome valsčių miesteliuose. Prieš miestelius būdavo pastatyti žolynais apkalstyti varčiai su išrašytai viršūjų vartųtais pačiais žolynais pasveikinimais: Lai gyvuoją Tautos Vadas, sveikas Tautos Vade ir panašiai. Prie vartų laukdavo vietinė vyresnybė: viršaitis, mokyklų vedėjai ir mokytojai, stovėdavo išsiriškiavę šauliai ir mokiniai kaip taisyklė, visada dalyvaudavo vietinis rabinas ir miestelėnų bei sukleliavusių iš apylinkių kaimiečių minia.

Vienoje vartų pusėje stovėdavo gražiai uždegtas staliukas su dviem lėkštelėmis: ant vienos duona ir druska, ant kitos vyno taurelė. Toliau prasidėdavo sveikinimo kalbos. Kartais viskas praėdavo sklandžiai, bet kartais kalbėtojai, atsidūrę prieš tokią didelę poniją, užmiršdavo iš anksto išmoktas kalbas, susipainiodavo, mėgindavo mestis į labai aukštą patosą -- nesgi su prezidentu nekalbėsi paprasta kalba -- ir viskas baigdavosi tuo, kad nelaimingas kalbėtojas žioplėdodamas spoksodavo į vartų viršūnę ir galų gale visai nutildavo. Užstodavo nejaudė tylą, visi mes jaudindavomės, tik vienas prezidentas likdavo ramus ir šaltas, kaip jis likdavo ramus ir šaltas ir tais atvejais, kai kalbėtojas išlėdavo savo gražybystę nuo pradžių iki galo net neatsikvėpdamas.

Prezidentas savo pagrindinę kalbą pasakydavo tam tyčia suuroštame visuomenės susirinkime didžiausioje miestelio salėje, paskum būdavo vaišės. Čia jį vėl sveikindavo visokių organizacijų atstovai, bet, išmetę stiklulę, jie būdavo drąsesni. Būdavo įdomu stebėti prezidentą, pasodintą garbingiausioje stalo vietoje ir besikalbantį su kaimiečiais. Čia jis lyg pagyvėdavo, lyg pralinksmedavo, tartum būtų atsidūręs jo

(Nukelta į 4 psl.)

AKIMIRKOS

BRONYS RAILA

Laiškas jaunam Rimui

Brangus Rimai,

atleisk, jei atsiliepsi Tau viešai, nes dalykas, dėl kurio man rašai, ir jausmai, kuriuos savo laiške išreišai, priklauso viešai sričiai ir laikomi beveik visuomenės nuosavybe.

Iš savo pusės pirmiausia norėčiau Tau pasakyti, kad ir aš nuostojau galintis savo pamišimo, kurio pasėkoje ilgų ir brangių perito rudenio atostogų dūtrečiačius buvau paskyręs surašyti dalelei savo įspūdžių ir nuomonių apie Salomėją Nėrį. Nelauktas skaitytojų dėmesys jau bus man šiuos nuostolius gerokai atlyginęs.

Tavo laiškas toli gražu nebuvo pirmasis. Daug atbalsių gavau iš vietinių bičiulių gyvu žodžiu ar telefonu, o ir laišky iš toliau jau keliolika. Mano, kaip laikraštininko, "karjeroje" ne dažnai tat pasitaiko. Prisipažinsiu, kad net retai. Ir dažniausia, kaip tik tokiais atvejais, kai to nesitikiu. Kada tikiuosi ir beveik noriu išprovokuoti triukšmą ir imu kalbėti apie, mano nuomone, labai svarbius, stačiai gyvybinius tautos reikalus, tai žiūrėk - plump kaip į balą, visiška tylą, tobulas ignoravimas. Reikiška, sunku pramatyti ateitį. O kai rašiu nieko dar nesitikėdamas, taip sau, juokais, ar net labai neromomis, kaip šį kartą apie Salomėją, tai žiūrėk - išsina kitaip.

Mielas Rimai, dideli ir garsūs katalikai man skambino ar parašė laišky, ne kiek nesupykę nei dėl Dievo, nei dėl Bažnyčios, nei dėl prelatų įžeidinėjimo, o kaip tik su visišku palankumu, pritarimu ir komplimentais. Vienas iš jų, mokytojas juristas, nepagalėjo laiko sudėstyti net 17 puslapių laišku (1), daug ką mano rašiniuose užgirdamas ir kartu smulkiai įrodymas, kad juose buvo tik du nedovanotini nusi kaltimai: prasiilenkimas su žurnalistine etika ir nepagarbus prelatų įžeidinėjimas. Jis ragino mane viešai atsiprašyti už šias dvi nuodėmes.

Ką gi, tekty atsiprašyti, jeigu taip sunkiai nusikaltau. Nebe pirmas kartas man taip pasitaiko, ir melsčiau tik viena, kad tai būtų priešpaskutinis. Atsargumas verčia nekaltėti apie daromą nuodėmę paskutinį kartą, nes nuodėmė yra maloni. Ir kas mums daugeliui belieka, kaip tik tikėtis padaryti dar nors vieną antrą nuodėmę? Suess we die Suende, kaip sako vokiečiai...

Taigi, dėmesys rašto darbams buvo ir kaip niekad ligi šiol. Šį kartą ir netikėtai tautos susilaukiau. Keli man pažįstami draugai, net vienas visai nepažįstamas, dar akimirksniui nerai nepasibaigus, reguliariai pradėjo siuntinėti straipsnių iškarpas, iš tautos laiškus ar žurnalus, kur kas nors naujo rodėsi apie Salomėją. Gavau beveik visą sovietinę spaudą tuo reikalu lietuvių ir rusų kalbomis, gavau visokių iškarpų iš draugų, gyvenančių Chicagoje, o vieną laišką užvakar su "Tėvynės Balsu" net iš Paryžiaus. Kadangi sovietai triukšmingai minėjo Nėries 60 metų gimimo sukaktuves, tai pas mane suplaukė punda naujo materio. Galvoju, gal reikės atsisakyti iš kasdieninio darbo, maitintis iš dangaus krantinčia maistu, ir tik visus tuos straipsnius

skaityti, ir rašyti tik apie Salomėją...

Žinoma, per daug nesididžiuočiau gavau net tris laiškus, kurie į miltus sumala ir mano rašinius, ir mane patį, ir, kaip paprastai dabar būna, įrodo, kad aš visiškai nemoku rašyti ir beveik žudau laikraštį, kuriame bendradarbiauju. Be abejo, aš atimtu vietą kitiems svarbiems tautos klausimams, kuriais kiti bendradarbiai norėtų pasisakyti, bet jiems vietos nebelineka. Čia jų teisybė, nieko nepadarysi, ir todėl mes vis dar nesuspėjome išspręsti tų svarbiųjų tautos reikalų, nes laikraštį nebėra vietos.

Blogiausia man, kaip jaunam laišky su priešingais tvirtinimais. Tada nežinau, katro pusę stoti, nes nesinori susipykti su Peteru arba nustoti Jono malonės. Štai, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininkas Juozas Bažinskas nepatingėjo nuo sušalusio Michigano parašyti, kad jis sveikinąs ypač už akimirka apie Katryną ir chaise persee. O tuo tarpu kitas labai mokytojas ir aukšto akademinio titulo draugas nurodė, kad toji mano akimirka buvo tik išgverusių nervų padaras ir iš viso pilauškalas be talento. Rusų carienė Katryna ir Salomėja tai nors talentus turėjo: viena mylėti ir valdyti, kita eiles rašyti. Apie vieną pasaulis ir po šimto metų kalbės, o kitos eilėraščių deklamuos, o kas mane prisimins? Niekas, nes nieko neturiu, tik išgverusių nervus ir aštrų liežuvį (jo žodžiais tariant).

Tas viskas be abejo irgi tiesa, išskyrus apie liežuvį, kuris pas mane nuo prigimimo minkštas.

Betgi maloniausias laiškas buvo Tavo, brangus Rimai.

Tokio amžiaus vaikino, kuris vadinamas tautos žiedu, ateitimi, mažų mažiausia geresnės ateities viltimi. Man buvo siurprizas, kad antrus metus universitete literatūrą ir filosofiją studijuojantis jaunuolis turėjo kantiškos perskaityti viską, kas liečia vieną lietuvių literatūros praeities iškarpą ir tam tikra prasme mūsų tautos likimą. Ir kad perskaitęs, Tu susidomėjai ir sakei: si radęs šį tą naujo, šį tą reikalingo žinoti ir trupinėli dalyky, apie kuriuos verta pagalvoti. Tu sutinki ir jauti, kad tau lietuvių literatūros ir pačios tautos kultūros, net politikos raida privalu žinoti ir atrodyti svarbi.

Iš kur Tu toks beveik vienas savo amžiaus riboje atsiradai Amerikoje?

Neturėjau progos Tavęs pažinti, bet gerai pažinau Tavo tėvą ir motiną. Ir tai man duoda atsakymą. Vaikai dažnai neįvertina savo tėvų, kiek gal reikėtų, tai leisk man juos įvertinti. Tavo tėvai, kaip sakoma, visada buvo šviesuoliai, patriotai, idealistai, domėjosi ne tik karjeromis ir turtais ar šiaip tuštybėmis. Lietuvių kultūra, menai, tautos dvasia ir tautos garbė jiems niekad nebuvo tušti žodžiai ar tik koks šventadienio "make-believe". Su jais abiem draugavau Nepriklausomybės metais, arti pažinau ir šiandien su malonum tegaliu pasidžiaugti, kad jie tremtyje nepasikeitė ir bėdų našta jų nepalausė. Įrodymas esi Tu, brangus Rimai,

literatūros ir filosofijos studente, jų sūnus vertas savo tėvų, puošnios dvasios atokaitoje augintas ir dabar jau pradėjęs krauti žiedus. Kaip greitai risčia bėga gyvenimas ir metai! Bet nepikta, kai metai bėga gerai.

Mielasai, dėkoju Tau už puikius jausmus ir už brandų gemalą dvasios, kurią įsisurbei su motinos pienu, - tos šaunios geltonkaskės merginos, kuriai Kauno humanitariniame fakultete kadaise mes ne vienas praeidami pamerkdavom akį.

Aš, žinoma, galėčiau kai ką pridėti prie Tavo laiško gramatiškai dar kiek netvirtų sakinių, išmargintų anglicizmais, rašybos ir skyrybos klaidomis. Tai nedidelė yda, nes tų dalykų galima norinčiam nesunkiai išmokyti, kaip daugelis mes išmokstame svetimos kalbas. Gi Tau čia tebtų tik gimtosios kalbos patobulinimas. Man daug maloniau, kad Tu supratai, jog net ir "atsiminimai" kai kuomet reikalingi. Mano gi salomėjaiškai raštai dar nebuvo atsiminimai. Greičiau debatai dėl kai kurių dvasinių klausimų, kurie tebėra itin aštrūs mūsų sielos, mūsų kultūros ir tautos likimui. Tuos "atsiminimus" aš buvau jau parašęs, kai Sovietijoje prasidėjo Salomėjos Nėries sukurtųjų fanfariškiausių minėjimai ir iš jų buvo matyti, kokį svarbumą jie teikia sovietinės literatūros ir bolševizacijos ugdymui. Ir kaip jie su didžiausia įtampa stengiasi sukurti mitą ir drauge principą, kad lietuvių tautos išdavimas Kremlini yra aukščiausia dorybė, kad okupacijos pateisinimas ir užgrobimo meilė yra "patriotiškiausia" sovietinio piliečio pareiga ir kad Salomėjos kelias buvo išganymas ir didžiausia garbė Lietuvai ir Rusijai, kurios dabar amžiams turės sudaryti vieną kną.

Aš kaip tik į tą plotmę ir sukau žirgą, gerai žinodamas, kiek man teks paplavų iš maskolbernių ir net iš kitų, čionai, nes dabar pamažu prasideda laikmetis, kai mes imsimės neabeisrti, kas mūsų, kas jų, kas yra tautiniai ir kas sovietiniai talentai. Bet aš vis pasigėsiu ir atsiminimų - platesnių, gilesnių, intymų - ne tik iš literatūros plotų, bet ir visų kitokių operų. Brandi kultūra niekad nesusideda ir nenoksta santrumpose, škiečiuose, sausuose chronologijos ir statistikos faktuose. Studijuodamas universitete toliau, Tu pamatysi, kaip kiekviena didelė kultūra yra išugdyta per ilgus amžius, kiek daug žmonių jai nešė savo indėlius, ją kūrė, išlaikė, interpretavo, papildinėjo, nagrinėjo, aiškino, kiekvieną dulkėlę sušluodami ir sijodami, diskutuodami, griaudami ir piktai ginčydamiesi.

Ir Tu pamatysi, kad su tuo pačiu mentalitetu ir tuo pačiu metuodu reikia pratintis prieiti ir prie lietuvių kultūros dirvonų. Kitaip ji ir liks dirvonais, kuriuos se greit prilauga tik usnys, jeigu iš viso dar kas auga...

Bet, tiesą sakant, aš dar nežinau, ar Tu tai pamatysi. Gi dėl to, kad šiame mano laiške, kurį Tau viešai rašau, yra tikras kiekvienas faktas ir galbūt dažnas žodis neprasilenkia per toli su tiesa, tačiau Tavo laiškas ir Tupats esi netikras, o nuo pradžios ligi galo išgalvotas.

Tokio laiško, kurį būčiau la-

Pranciškonų vienuolynas Kennebunkporte Švenčių nuotakoje...

Prezidentas A. Smetona kasdienybėje...

(Atkelta iš 3 psl.)

Širdžiai savoje, artimoje aplinkoje. Aš pagalvodavau, kad prezidentas ūkininkų draugijoje jaučiasi laisviau, kaip savo ministerių tarpe.

ANTANINĖS UŽULĖNYJE

Sakoma, jei nori pažinti poetą, aplankyk jo gimtinę. Aš manau, kad ta išmintis yra pritaikinta kiekvienam iš mūsų. Daug vėliau, kai aš jau dirbau Lietuvos Aido, atsimenu, vieną vasarą teko dalyvauti prezidento tėvų kėje Užulėnyje jam suruoštoje antaninėse. Važiavo jo draugai, ir galima sakyti, visa ano meto Lietuvos oficialioji diduomenė. Vaisės įvyko naujai pastatytos Užulėnio pradžios mokyklos salėje. Sveikindami prezidentą oratorių buvo daug, bet liko atmintyje tik tuometinio teisingumo ministro šilingo kalba. Šilingas buvo labai žemo ūgio, ilgais plaukais, barzda, žodžiu vyras ne iš patraukliųjų, bet iškalbą turėjo pasigėrėtiną. Jis pasakė labai jausmingą, stilistiškai puošnią, pilną paklausos patos, patriotinę kalbą, išaukštindamas varduvininko asmenybę. Pabaigoje kalbėjusio prezidento kalba savo santūrumu, ramumu ir, sakyčiau, šaltumu buvo tikras kontrastas šilingo gražybių, tačiau ji labai derinosi su Užulėnio apylinkės dvasia.

Kiek kartų man tekdavo lankytis Užulėnyje, prezidento gimtinė man visada palikdavo atsisakiusio, užmiršto ir kažkaip susisvajojime paskendusio užkampio įspūdį. Visa apylinkė lygi, slėni, be kalnelių, be pakilimų, lyg kažkieno rankos nuglostyta ir nulyginta, lyg ne tik geografiškai, bet ir dvasiškai būtų pasinėrusi

biausiai norėjęs gauti, aš negavau. Ir tokio lietuvių studento Rimos Amerijoje turbūt nėra, ar bent aš apie jį negirdėjau, arba jis tyli užsiėmęs savo reikalais ir neturi laiko panašius straipsnius skaityti, o juos perskaitęs kaip nors atsiliepti, džiaugtis, pykti ar užsidegęs diskutuoti. Ir jo tėvų, kuriuos anomet tikrai pažinau, nebėra. Nes jeigu jie čia gyventų ir tokiais pattebtų, kaip kadaise, tai tokių Rimų Amerikoje jautų geras tūkstantis ir Dovių kitas tūkstantis. O yra jų tik vienas, gal kelios dešimtys...

Lietuvos praeities mistikoje, Visą apylinkę dominavo Lėno ežeras, tikriau sakant, ne ežeras, bet sekus ežerėlis, dumblotais, melsiais apžėlusiais krantais. Atrodė, lyg jis būtų pavargęs nuo ilgo gulėjimo ir senatvės ir rengėsi galutinai uždusti dumblo ir maurų glėbyje. Tokioje apylinkėje gimsta poetai ir mastytojai. Antanas Smetona nepasidavė savo gimtosios apylinkės lirizmui ir romantikai: jis nuėjo mastytojo keliu.

Po vaišių prezidentas nusivėdė savo svečius parodyti savo gimtosios sodybos. Tai buvo gryčia, kokių Lietuvoje buvo tikstančiai. Tai nebebuvo dūminė iššnelė, apie kurią dainavo Maironis: ji jau buvo šiek tiek paliesta pažangos rankos -- bet vis dėlto ji buvo ankšta, žemoka, nuogomis rąstų sienomis, moliu plukta asla, nedideliais langais, apstatyta tradiciniais mūsų kaimui baldais -- stalais, kėdėmis, lova -- žodžiu, tai buvo kukli, tamsoka kaimo gryčiukė dvelkianti kažkokiu bevilnišku liūdesiu, be jokių šviesesnių prasiveržimų dvasia. Ji derinosi su visa Užulėnio apylinkė ir, be abejo, galėjo daug pasakyti apie Antano Smetonos dvasios bei charakterio formavimąsi jaunystėje.

ŽEMDIRBYS

Prezidentas savo gimtinę labai mėgo, sakyčiau, mylėjo. Ypačiai kai jis ten įsikūrė savo naujoje sodyboje, dažnai ten lankydavosi ir vasaromis praleisdavo ilgesnį ar trumpesnį laiką. Vieną vasarą buvau ten nuvažiavęs su vokiečių koncentracijos stovykloje žuvusių Pranu Germantu. Užulėnis keitėsi, kaip keitėsi ir visa Lietuva. Prezidento sodyboje buvo pastatytos naujos, modernios trobos. Pagal ano meto mūsų standartus prezidento sodybos nebe galėjai pavadinti paprasta ūkininko sodyba, bet jau reikėjo jai duoti dvarelio vardą.

Prezidentas mėgdavo savo svečius pavadžioti po laukus ir, kaip geram ūkininkui dera, pasigėrėti su svečiais savo derliais ir aplamai vykstančia ten pažanga. Užulėnio laukai buvo nusaustinti ir ne tik prezidento ūkis, bet ir visa apylinkės ūkininkija buvo atstojusti ant pažangos kelio. Ir kaip šiandien matau velionį prezidentą iš lėto einant per laukus pasiramsčiuojant lazdele -- mieste lazdelės jis niekad nenešiojo --

sustoja, padaužant lazdelės galu grumstą, pabraukiant, lyg ir paglostant rugių varpas patakyje, užsidėjusį padėvėtą skrybėlę ir vis su ta pačia kieta, gutaperčine apykakle atlenkais kampais. Ir kalbėdavo jis ne apie politiką ir valstybės reikalus, bet apie savo ūkį, apie apylinkės ūkininkų kasdienius reikalus. Man susidarydavo įspūdis, kad prezidentas Smetona niekada iš savo Užulėnio ir nebuvo aplvykęs, kad jis tik čia priklauso, kad savo išvaizda ir galvosena nesiskiria nuo savo gimtosios aplinkos, nuo tų visų per amžius įsikubusių į žemės velėną apylinkės žemdirbių...

Toks buvo Antanas Smetona kasdienybėje, stebint iš šalies. Aš neturėjau progos jo stebėti intymiškesnėje aplinkoje, sakysime, šeiminikiame gyvenime, tačiau iš jo draugų pasakojimų, kurie jį pažino iš arčiau, susidariau nuomone, kad ir uždarame ratelyje jis niekuo nesiskyrė nuo to žmogaus, kurį mes buvome pratę matyti viešai.

Ar mums tai patinka ar nepatinka, ar mes to norime ar nenorime, bet Antanas Smetona nuėjo istorijon kaip iškilis asmenybė, kaip tikras Tautos Vadas, kaip vyras, kuris savo veikloje neieškojo asmeninės naudos, bet dirbo pirmon eilėn lietuvių tautos labui. Jis turėjo didelę galią, antrojo prezidentavimo laikais jį būtų buvę galima pavadinti Lietuvos vienvaldžiu, bet jis netapo išdidžiu, išpuikusi, nesukalbamų diktatoriumi, nesikrovė turto, bet gyveno kukliai ir savo širdies gilumoje buvo demokratiškiausi nusiteikimų žmogus. Jis vadovavo Lietuvai politiškai, jis stengėsi jai vadovauti ir ideologiškai, kitaip sakant, jis savo gyvu žodžiu ir savo raštais, stengėsi prigydyti lietuvių tautai naują politinę ir, pasakyčiau, moralinę galvosena. Jis stengėsi auklėti tautą, susitrinti jos nugarą, kurį dėl nelemto istorinio palikimo griaužė per daug išbujuotos individualinės, sakyčiau, išcentrinės jėgos bei ambicijos, nuo kurių mes ir šiandien, deja, nesame pasveikę. Aš bijočiau šiandien pasakyti, kad valdžia jam būtų buvusi pati sau tikslas, greičiau valdžia jam buvo tik priemonė pasitarnauti savo tautai, kurią jis tikrai mylėjo ir, turbūt, nieko savo gyvenime taip nepetroško, kaip jos gerovės, garbės ir laimingos ateities.

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNOJE
PARAMA- MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE
 2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332
 Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika
 ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. Imp. 5-Star FRENCH COGNAC	5th	5.75
2. HENRY McKENNA Kentucky Bourbon...	5th	4.98
3. GLENMORE VODKA	5th	2.98
4. Imp. French NAPOLEON Brandy.....	5th	3.35

5. COINTREAU Liqueur and Brandy	5th	4.75
6. LIEBFRAUMILCH Imp. German Wine ..	5th	.98
7. BORDEAUX Imp. French Wine	5th	.98

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

PETKUS
 LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
 2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6
 CICERO ILLINOIS
 1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9
 TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

Prez. A. Smetonos minėjimo iškilmės Toronte. Scenoje Varpo choras gieda Lietuvos himną.

A. Smetonos minėjimas Toronte

Stasys Santvaras skaitė paskaitą apie A. Smetoną.

Toronto lietuviai gruodžio 13 d. iškilmingai minėjo prezidento Antano Smetonos dvidešimtąją mirties metinių sukaktį. Ta proga visose lietuviškų parapijų bažnyčiose buvo iškilmingos pamaldos ir pasakyti pamokslai. Gražiai pasirodė skautai, kurie dalyvavo uniformuoti ir su vėliava.

Radio valandėlės "Tėvynės prisiminimai" vedėjas J. R. Šimana vičius nuoširdžiai jungdamasis prie kuo platesnio ir iškilmingesnio pagerbimo, skyrė pusvalandį, kurio metu paskaitą apie velionį prezidentą skaitė minėjimui ruošti komiteto narys, buvęs ilgametis LSB vyriausias skautininkas Stp. Kairys.

Vėliau, 3 val. 30 min. Bloor Collegiate Auditorijoj įvyko pats minėjimas -- akademija. Čia skautai, savanoriai, karių sąjungos nariai ir šauliai dalyvavo su vėliavomis.

Minėjimą trumpu įžangos žodžiu pradėjo minėjimui ruošti komiteto pirmininkas K. Kalendra. Programa vyksta be sutrikimų.

Inešamos vėliavos, sugiedamas himnas ir kviečiamas rašytojas St. Santvaras skaityti paskaitą, kuri susirinkusiųjų buvo išklaušyta su didžiausiu susidomėjimu. Prelegentas, puikiai mokėdamas apvaldyti žodžius ir perduoti juos klausytojui įvilkęs į gražią formą, buvo nuo pradžios iki paskutinio sakinio įdomus ir mieliai sutiktas.

Po paskaitos ėjo Antano Smetonos raštų ištraukos, kurias vykusiai perdavė mūsų atžalynas: Laima Švėgždaitė, Algis Putevis ir Stepas Ramanauskas.

Meninės programos išpildyme pasirodė Toronto lietuvių Varpo choras, kuris gražiai atliko keletą momentui pritaikintų kūrinių. Ypatingai visų širdis jautriai suvirpino "Vergų daina", primenantį šiuo metu ir mūsų pačių nedalią. Kad Varpas mums skambėjo, mes turime būti dėkingi ne vien maestro St. Gailvičiui ir akompaniatoriui D. Skrinškaitiui, bet kartu kreditą atiduoti reikla veikliam ir ilgamečiui choro ad-

Laima Švėgždaitė skaitė ištrauką iš A. Smetonos raštų apie kultūros namus ir lietuvių inteligentiją 1910 metais.

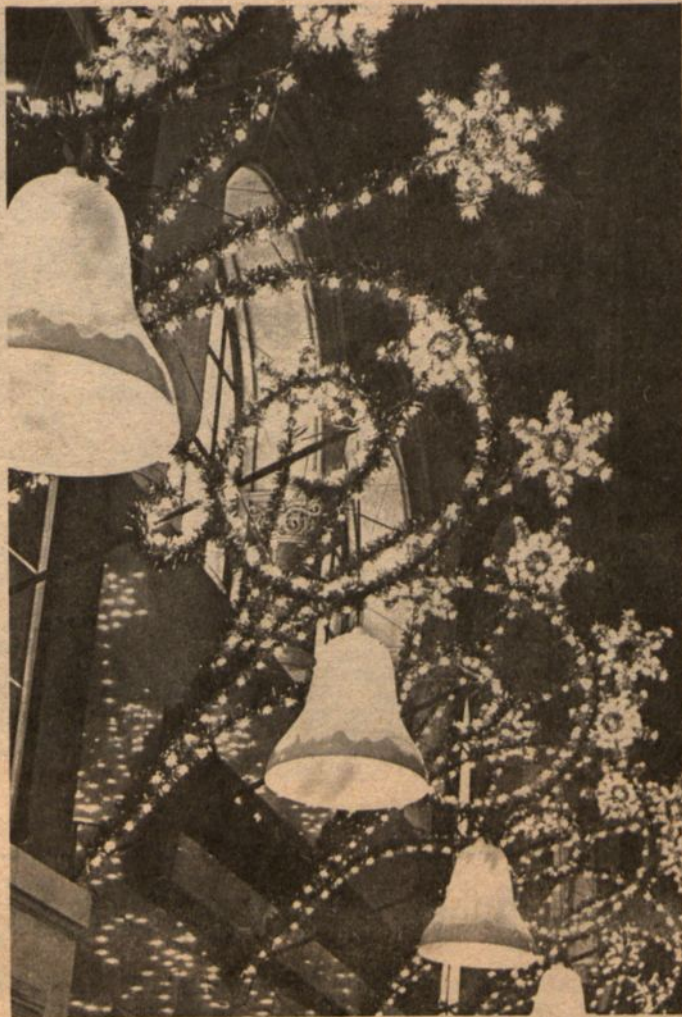
Algis Putevis skaitė ištrauką iš A. Smetonos raštų apie padėtį Lietuvoje 1918 m.

ministratoriui J. Račiui, choro valdybai ir bendrai visiems choristams, kurie lietuviškos dainos menui per keliolika metų yra skyrę nemažai savo brangių poilsio valandų.

Po pirmininko padėkos žodžio, nuskambėjus Lietuvos Himno garsams, susirinkusieji besidalydami patirtais įspūdžiais skirstėsi.

(pb)

* POPIEŽIAUS POVILO VIARTIMUOSE sluoksniuose svarstoma galimybė Jo kelienei į P. Ameriką. Proga būtų kovo mėn. įvyksiantis tarptautinis Rymo Katalikų Marijonų Kongresas -- Dominiškos respublikoje.

Kalėdų papuošimai...

R. Kisieliaus nuotrauka

SVEIKINAME!

Šv. Kalėdų ir Naujųjų Metų šventės, tai rimties, susitelkimo, susitaikymo ir meilės šventės. Jų metu trokštame būti su visais kartu, visiems gero linkime, ir labiausiai išryškinamas bendruomeninės jungties troškimas.

JAV Lietuvių Bendruomenė jungia lietuvių išlaikymo idėja visus Amerikoje gyvenančius lietuvius. Šios jungties pagrindą sudaro tautinis susipratimas ir tautinio solidarumo išsąmoninimas. Švenčių nuotaikos keliančios tautinio solidarumo dvasią telydi mus lietuvių išlaikymo darbuose ir kovoje dėl lietuvių tautos laisvės ir Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo.

JAV Lietuvių Bendruomenės Centro valdyba Kalėdų švenčių ir Naujųjų 1965 Metų proga, sveikina visus JAV gyvenančius lietuvius ir linki geros šventinės nuotaikos ir nepalūžtamai ir tvirtai ateinančiais metais būti lietuvių išlaikymo darbuotojais ir kovotojais už Lietuvos laisvę.

JAV Lietuvių Bendruomenės Centro Valdyba

J. Jasaitis, M. Rudienė, Z. Dailidka,
J. Ignatonis, J. Jurkūnas, V. Kleiza,
M. Šimkus, J. Paštukas, K. Januška

LITUANISTIKOS INSTITUTO
nariams, talkininkams ir rėmėjams linki
DŽIAUGSMINGŲ KALĖDŲ
ir
LAIMINGŲ NAUJŲJŲ METŲ

Dr. Jonas Balys

Dalis publikos A. Smetonos minėjime Toronte.

S. Dabkaus nuotrauka

KALĖDINĖS NUOTAIKOS

PULGIS ANDRIUSIS

Kai vertelgos uždeda savo nešvarias rankas, bet kas nudžiūsta. Kalėdos, buvusi tokia skaidri šventė, patekusi rėksniam krautvininkams į nasrus, taip susimaitojo, jog nenuostabu, kad australai stengiasi tuo metu ištrūkti į tyrlykšius, kuo toliau nuo sukomercintų reklamų, iki gyvo kaulo įgrįsusių senų, varančių devynius prakaitus po vatinėmis barzdomis. Australijoje ypač Kalėdos daug nustoja dėl nekalėdinio klimato.

Bandant prisiminti šaltas, snieguotas Kalėdas Lietuvoje, kažkaip nepavyksta atgaminti šios šventės miesto rėmuose -- eglutė, dovanos, žvakučių įžiebimas, vizitai, kalnai mėsų, baterijos gėrimų.

— Sveiki sulaukę, laimingiausių...

Na, ir visa kita butaforija, kuri nedaug kuo skiriasi nuo australinių papročių. Kalėdų sumiesčioninimas buvo beaplintas ir po mūsų kalimus.

Rytų Aukštaitijoje kalėdinė eglutė nebuvo prigijusi. Atsimenu, pirmojo pasaulinio karo metu kaimo mokytoja buvo kaip didelė naujiena parengusi mokiniams eglutę su deklamacijomis, giesmėmis, žaidimais. Net iš kitų kaimų ėjo pasižiūrėti dyvų. Tačiau mokytojai išvažiavus, niekas nedrįso tęsti šios miestietiškos tradicijos. Girdi, kur čia mums, prastiems žmonėms, dabar vienas kitam sakyti iš atminties eiles ir šokt Mikitą!

Kaimiškos Kalėdos buvo sutelktos į Kūčių vakarą. Ir, įdomu, vaikams iš motinos pasakojimų atrodydavo, kad ši retoji, nesulaukiamoji diena buvo skiriama ne tiek Kristaus gimimui prisiminti, kiek pagerbti mūsų protėviui Adomui. Susėdę prie Kūčių stalo, mes baikingai dairydavomės pro tamsų naktinį langą, ar kur ties klijimo pašaliu nesusmešėluos sušalusio, pavartyto iš rojaus vargšo Adomėlio skvernai, — taip graudžiai mums jį atvaizduodavo motina! Jam buvo skiriami ir saldyti miežiai ir spalgenų kisielius ir džiovinti grybai ir parpeliai ir žuvis. Mes nesuprasdavom, dėlko Adomas neužaina į daržinę ant šieno sušilti, o vis klajoja padaržėmis.

— Jam negalima po stogu, taip aniuolas su ugniniu kardu liepė!

Tai būdavo pati nuotykingiausia švenčių ciklo diena, iš paskos subėgiot su tėvu pas kampininką Trinką atsieneš sirapo, silkių, žibalo, galvą cukraus, pipirų, bapkinų lapų. Bet pats garbingiausias žygis su tėvu — nueit daržinėn ir atnešt šieno. Šalčiams paspaudus šienas pakvimpa, mintimis nunešdamas į gėlėtas Padarymės pievas. Tėvas jau nuo šienapiūtės laikų žino, kurį kuokštą išsi-traukti, girdi, su žvagučiais, kad geriau pakviptų Dievui. Viksvos nė su žiburiu nesurasi toj kuokštelėj! Tokią dieną nelabai baisūs ir paslaptingo klijimo maumai ir kipšiukai, kurie savo piktadarybėms tada skelbia paliaubas. Taip pat nuotykingas ir žygis ant pirkios aukšto. Taip gera basam vaikščioti šiltomis samanomis! Tėvas atidaro kaminą, paneša tokia maloni dešrų ir palčių sivilta. Peilio ašmenys sužvilga suodiname kamine, reikia vyšniniai raudoną kumpį, gelsvus lašinius, vaikai gaunam palaikyt dešrų rinkes. Pro galinį langeliukštį matosi sniego plotai, prikaišioti pamėlusiu medžių stabarų, u-ta-ta, na, bet visą dieną kūrenamas pečius pro lubų lentas ir samanas

taip jaukiai šildo papades.

Susidorėjus su mėsomis rytdienai, tėvas liepia mums pasirausti po samanas. Štai, pūpo vyšnios raudonumo černaguzinis, yra kas abiem rantom kelias! Vasarą ir rudenį net koja paspirt jį tingėdavom. O dabar, paragavęs šalčio, kad gi pakvips, kad gi ims traukt į pagundą, čia pat, nelaukus Kalėdų suvaryt dantis. Matydamas mūsų išsprogusias akis, tėvas atkasa sauja laukinukų, kuriuos galime ir dabar valgyt. Po didžiulį černaguzą gaušim rytoj.

Po tiekų darbų, įspūdžių, ruošų, kaboriavimų motina sulaukia tokios akimirkos, kad gali pasakyti:

— Ruoškitės stalan!

Staiga tėvas uždega didžiąją palubinę lempą su švaresniais išvalytu kaminėliu, ant stalo tvaska sniegu staltiesė, prie krikštasuolės visoj didybėj išsiskleidęs raštuotas rankšluostis, ant lovų margažiedės marškos, lyg pakilt pasirošusios žąsys, pagalviai. Kaip ten bebūtų Adomui lauke, bet čia neatpažįstamoj, šiltoj pirkioj kaip gera po savim patraukti basas kojas prie pertekusio stalo!

Pirmoji Kalėdų diena be pasakiškų valgių praeidavo gana nuobodžiai. Tėvai grįžę iš piemenėlių mišų, pavalgę eidavo miegoti, o vaikams tekdavo knapsoti prie langų. Kad nors bent vieną gyvą daiktą pamatytum, nors šunį, nors katina! Apie žmones jau nėra ką begalvoti. Kad nors pas kaimynus galėtum išeiti! Visą dieną ir vakarą už jokių pinigų neis kaimietis nors ir pas artimiausią giminę, kad ir labai turėtų svarbų reikalą. Nuo senų laikų griežčiausiai draudžiama lankytis svetur.

Tik antroji diena galima laikyti švente. Šokiai, dūksmas, vaikų žaidynės, alaus šoselis. Kiekvienas svečias mieliai laukiamas, nors neteko pastebėti, kad vienas kitą sveikintų, kaip mes tatai darome iki nusibodimo.

Betliejus

R. Kisieliaus nuotrauka

Vytautas Šliupas Himalajų papėdėje

Didžiojo Aušrininko dr. Jono Šliupo stūnus, inž. Vytautas Šliupas, Rytiniame Pakistane vykdo vienos amerikiečių statybinės bendrovės pavestą darbą. Savo bičiuliui, Vytautui Braziliui Clevelande šiomis dienomis rašytame laiške įdomiai rašo apie savo gyvenimą Rytų Pakistane ir apie ten vykdomus jam pavestus darbus. Inž. Vytautas Šliupas rašo:

"Šiandien suėjo metai, kai atsidūrėme Dacchoje (Rytiniame Pakistane), tai sėdžiu ir rašau... Pas mus laikas pašėlusiai greit bėga. Neseniai iš Chicagos atva-

žiavo inž. Adomas Mickevičius su šeima darbams, tai dabar jau turime lietuvių savo pašonėje. Jis irgi dirba toje pačioje bendrovėje. Aš darbu vis tebesu patenkintas. Atrodo, kad ir manim jie patenkinti, nes gavau paaukštinimą: paskyrė mane Counterpart Direktoriui Planavimo Departamente. Counterpart direktorius, tai yra amerikietis, priiskirtas prie pakistaniečio, bet abu daugiau ar mažiau atlieka tą patį darbą. Mat, toks tai yra Amerikos valdžios reikalavimas: jei nori iš AID gauti paskolą, tai tu-

ri turėti amerikietį kartu, daugiau ar mažiau prižiūrintį, kad nebūtų Amerikos pinigai perdaug švaistomi..."

"Šiuo metu išsišiuosęs planuojame vieną 80.000 akrų projektą: potvynių apsaugą, drenažą ir irigaciją, pačioje Himalajų papėdėje. O problema tai didžiulė, nes toje vietoje yra didžiuliai potvyniai per monsoon lietus. Kad pavaizduoti, tai pasakysiu, jog mano projektas yra vos tik 40 mylių nuo Cherapundi miestelio, kuris, tarp inžinierių yra žinomas, kaip lietingiausia vieta pasaulyje. Mat, Cherapundi miestelyje lietaus vidutiniškai iškrenta iki 400 colių per metus. Buvo vienas mėnuo prieš keliolika metų, kada 300 colių lietaus iškrito vieno mėnesio laikotarpyje. Tai matai, vandens netrūksta, o man sudaro problemą, kaip tą projektą apsaugoti".

"Metų pradžioje savaitėi lankėmės Nepale, Katmandu mieste, Himalajų kalnuose. Vieną dieną buvome nuvažiavę net į Mt. Everesto papėdę; ten papiknika-vome ir padariau keletą nuotraukų to kalno, nors ir nekoks oras buvo, nes buvo gerokai debesuota. Sekančią dieną pavažiavę į vakarus, matėme žavėtinai gražią Anapurno kalnų grandinę. Anot vieno šveicaro keliautojo, Anapurno kalnų grandinė esanti pati gražiausia vieta pasaulyje, kokią jis tik esąs matęs. Aš jam tikrai pritariu... Po Naujų Metų turėsiu dvi savaites atostogų, tai kartu su žmona žadame aplankyti Indiją, Ceiloną, Singapūrą ir Bangkoką. Kaip minėjau, čia buvojant norime pasivažinėti ir pamatyti Orientą, nes gal kitos tokios progos neturėsime".

"Iš Amerikos nieko nebegirdžiu. Draugai labai mažai beparašo. Gerai, kad dar gaunu Dirvą ir keletą žurnalų. Kitaip būtų visiška atitrūkimas nuo pasaulio".

"Šiais metais sueina 20 metų nuo mano Tėvelio mirties. Norėčiau paprašyti, kad tąją progą parašytumėte keletą straipsnelių į lietuviškus laikraščius. Gal paprašytumėte ir prof. dr. J. Jakšą, kad būtų įrašyti į kitų prietelių. Vis tik norėčiau, kad toji progą būtų tinka-

Skaitytųjų nuomonės

RADVILOS SUKAKTIS

1965 metais sueis 400 metų nuo didžiojo valstybininko ir politikos Mikalojaus Radvilos Juodojo mirties (1565, V. 29)

Jei Mažvydas ir Donelaitis mums buvo įdomūs daugiau literatūrinio ir tautinio požiūriu, tai Radvilos asmenybė apima daug platesnius horizontus: valstybinius, tarptautinius, politinius, kultūrinius, tikybinius, bažnytinius ir panašiai. Iki šiol dėl įvairių priežasčių Radvilos asmenybė mums nebuvo pilniau ir plačiau atskleista. Pasikeitus aplinkybėms, o ypač dabar, 400 metų sukakties proga, pribrendo laikas tą užmirštą klausimą išjudinti.

Anksčiau lenkai ypač nekenė Radvilos dėl jo priešinimosi Lietuvai sulenkinti. Rusai irgi nekenė Radvilos, kaip savo mirtino priešo. Šių tautinių varžybų poveikyje, lenkams ir rusams Radvilą smerkiant, o mūsų seniesiems istorikams daugumoje gavus išsimokslinimą slavų mokyklose, nebuvo kam rimčiau atkreipti dėmesį į Radvilą ir į jo teisingumą šviesoje mums pristatyti.

Dabar, atsikračius slaviškų įtakų, bei užsiauginus savo mokyklose lietuviškąją inteligentiją, vertėtų pažvelgti į Radvilą pro lietuviškus akinius. Jei minėjome literatūros atstovų sukaktis, tai jokių bėdų neturėtume užmiršti ir šios didžios asmenybės sukaktį.

Anksčiau į Radvilą šnairiai žiūrėjo tiek mūsų, tiek ir lenkų katalikai, dėl jo prielankumo Bažnyčios reformoms. Vakarų katalikai, siekdami tikybines ekspansijos rusuose, nesuprato, kad tuo jie ten iššaukia pasipriešinimo reakciją, gimdančią ne tik rusų tautinį pabudimą bei jų tarpusavio susivienijimą, bet kartu ir to didelio pavojaus pradžią, nuo kurio šiandien dreba visas lais-

vasis pasaulis. Radvilą tą pavojų pramatė ir todėl nepritarė aniems katalikų žygiams. Už tai jis irgi buvo nemėgiamas, nors savo toli pramatančiu žvilgimu ir buvo teisingas, nors ir nesuprastas. Savieji į jį daugiau šnairavo, negu pats popiežius arba Šv. Romos Imperijos valdovas, suteikęs Radvilai net kunigaikščio titulą. Radvilos stūnas kardinolas bemaž tapo net popiežiumi! Radvila laiškais palaikė ryšį su pačiu Kalvinu. Jei Radvila yra įdomus šiais atskirais fragmentais, tai tuo labiau jis yra įdomus savo asmenybe. Nežinint to, mes apie jį iki šiol tylėjome.

Dabar jau ir šiame tikybiniame reikale padėtis kone visai pasikeitė. Pati Bažnyčia jau reformuojasi, o tuos, kurie susiprato reformuotis anksčiau, vadina nebe heretikais, o broliais Kristuje. Bažnyčia už anuos žveidimus dabar net atsiprašo viešai. Taigi, ir šiuo požiūriu istoriniam Radvilos įvertinimui atsiskleidžia naujos perspektyvos.

Anksčiau tiek Lietuvos-Lenkijos valstybė, tiek Vakarų Europa bei pats popiežius nesuprato ir neatkreipė prideramo dėmesio į giliai ir toli įžvelgiančio didžiojo politikos Radvilos perspėjimus dėl gimstančios Rusijos galybės būsimo grėsmės pa-

sauliui. Apie tai užsiminama ir Liet. Enciklopedijoje.

Pasaulis, anuomet nepaisęs Radvilos įspėjimo, dabar dreba, sėdėdamas rusų grėsmės šešėlyje. Jei Radvila tada būtų buvęs teisingai suprastas, tiek Lietuvos, tiek ir pasaulio padėtis šiandien būtų visai kitokia. Jei jo nesuprato arba nenorėjo suprasti mūsų protėviai, pabandykime mes jį suprasti dabar, turėdami istorijos perspektyvą. Radvilą ypač gerbė Lenkijos-Lietuvos karaliai; kai Radvila atvykdavo, karalius jį pasitikdavo prie miesto vartų; kai Radvila įžengdavo į seimą, visi senatoriai kartu su pačiu karaliumi atsistodavo jį pagerbti, kai karalius išvykdavo, Radvila Lietuvoje eidavo karaliaus pareigas. Ar bent dalį tos pagarbos Radvilai mesturime šiandien?

Prieš kelis metus kun. dr. Vyt. Bagdanavičius spaudoje rašė, kad mes lietuviai per daug vienašališkai akcentuojame kultūrininius, o užmirštame visuomeninius, valstybinius. Šią klaidą galime atitaisyti Radvilos sukakties minėjimo proga.

Donelaitį plačiai paminėti teikiama net sovietai... Jie Strazde-liui Lietuvoje pastatė net bronzinį paminklą, tačiau Rusijos imperialistinių kėslių pramatytojui Radvilai jie jokių paminklų nestatys ir jo sukakties neminės. Tad bent mes -- laisvojo pasaulio lietuviai šią 400 metų sukaktį prideramai paminėkime studijomis, straipsniais, minėjimais ir panašiai. E.G.

Kalėdų papuošimai...

R. Kisieliaus nuotrauka

Jaunesniųjų "Ateities" šokėjų grupė Chicagoje gruodžio 12 d. turėjo savo Kalėdinį pobuvį Mutual Federal Savings Bendrovės puošniuose rūmuose, 2212 West Cermak Road, Chicago, Ill. Vaikučiai atsilankė su tėvais. Grupė vadovavo šokių mokytoja Gramontienė, talkininkaujant Mutual Bendrovės viceprezidentui Kazimierui G. Oksui. Jaunieji šokėjai buvo apdovanoti kalėdinėmis dovanomis ir laiką praleido labai linksmoje nuotaikoje sužavėti puošnia sale, naujais Bendrovės namais ir lietuviškais ornamentais papuošta eglute.

Bostone buvo atidarytas Baltijos ir Žalgirio tuntų boklas.

Bostono Žalgirio tunto vilkukai.

Bostone naują paskautininę Danutę Venckutę sveikinant...

R. Briškiaus nuotraukos

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1 - 1763

936 East 185th St.
KE 1 - 7770

AMERIKOS LIETUVIŲ
TARYBOS VALDYBA

* CLEVELANDO PAŠTO ĮS-TAIGA praneša, kad šeštadienį, gruodžio 26 d., paštas nebus iš-nešiojamas, išskyrus specialde-livery siuntas.

* Ohio Lietuvių Gydyto-jų Draugijos Valdyba 1965 m. pasiskirstė pa-reigomis sekančiai: dr. A. Martus pirm., dr. H. Bra-zaitis vicepirm., dr. D. De-gesys sekret., dr. J. Skrins-ka ižd., dr. V. L. Rama-nauskas narys.

* Vysk. Valančiaus Li-tuanistinės mokyklos Kalė-dinė eglutė ruošinama gruodžio 27, sekmadienį, 3:30 val. p. p. šv. Jurgio para-pijos salėje. Mokyklos mo-kiniai pasirodys su J. Jan-kaus "Kalėdos be namų", režisuoja Vaidilos teatro meno vadovas akt. P. Ma-želis. Aukuro ansamblis, vad. muz. Alf. Mikulskio, išpildys Kalėdoms pritaikytą programą.

Dovanas vaikams praš-me atnešti, o Kalėdų sene-lis jas įteiks vaikučiams. Kviečiame visus Clevelan-do lietuvius praleisti šio sekmadienio popietį lietu-viškoje aplinkumoje.

Tėvų Komitetas

* Bilietus į Antrojo Kai-mo spektaklį iš anksto ga-lima įsigyti Dirvoje, Spau-dos Kioske (sekmadieniais) ir Patria krautuvėje. Spektaklis įvyks sausio 16 d.

* Gallery International, 13218 Superior Ave. šven-čių laikotarpyje nuo gruodžio 20 d. iki 1965 m. sau-sio 9 d. yra išstačiusi dai-lininkų Alfonso Dargio, Vytauto K. Jonyno, Anta-no Mončio, Romo Viesulo ir Frans Wildenhain meno kūrinius bei R. Pearson si-dabrinis papuošalus. Ga-lerijoje taip pat yra didelis paveikslams rėmų pasirin-kimas. Galerija, atidaryta antradienį, trečiadienį, ketvirtadienį, penktadienį, nuo 6 iki 9 v. v., šeštadieniais ir sekmadie-niais nuo 2 iki 7 v. v., bus uždaryta Kalėdų ir Naujų-jų Metų dieną.

* Kalėdų pasilinksmini-mas-šokiai visiems studen-tams ruošiami 7:30 val. vak., gruodžio 25 d., Čiur-lionio Ansamblio namuose. Ruošia Clevelando studentai Ateitininkai.

* Glebe Parcel Service, 7023 Superior Ave., prane-ša, kad Kalėdų švenčių pro-ga įstaiga bus uždaryta nuo gruodžio 23 iki sausio 4 d.

DRAMOS REČITALIS

Aktoriai Nijolė Martinai-tytė ir Jonas Kelečius duos dramos rečitalį 1965 m. sausio mėn. 9 dieną šv. Jur-gio parapijos salėje.

Programoje: Tennessee Williams "Kalbu kaip lie-tus", Alvarez Quintero "Saulėtas rytas", Kosto Os-trausko "Gyveno kartą se-nelis ir senelė".

Tai bus pirmasis šių ak-torių pasirodymas Clevelande. Jų spektakliai lietu-vių kolonijose yra susilau-kę geriausių įvertinimų.

Bilietus prašome užsisa-kyti pas Vladą Palubinską tel. YE 2-3798, J. Žilionį, tel. 486-5275 ir V. Akelaitį, tel. UL 1-0934.

SPORTININKŲ DĖMESIUI!

Gruodžio mėn. 29 d., ant-radienį, 7 valandą vakare, Čiurlionio namuose, 10908 Magnolia Drive, įvyks Clevelando LSK žaibas tinklinio sekcijos susirinkimas. Programoje — pasitarimai dėl tolimesnės šio sezono veiklos pagyvinimo ir su-tvarkymo; nustatymas treniruočių tvarkos visose tinklinio klasėse; pristaty-mas naujų grupių vadovų ir trenerių. Taip pat bus parodyta tinklinio filma, kuria žiūrovai bus supažin-dinti su tinklinio žaidimo pagrindais. Filma yra su-sukta Hollywoode, prižiū-rint ir talkininkaujant ge-riausiems Amerikos tinkli-nio žaidėjams.

Į susirinkimą kviečiami visi LSK žaibas nariai nuo 13 metų amžiaus. Taip pat susirinkime būtų malonu matyti sportininkų tėvus ir visus tinkliniu besidomin-čius Clevelando lietuvius.

LSK žaibas

VISI SKUBA Į LIETUVIŲ KLUBĄ SUTIKTI NAUJŲJŲ—1965—METŲ

Amerikos Lietuvių Pili-ečių Klubas gruodžio mėn. 31 d. Lietuvių salėje, ren-gia Naujųjų — 1965 — Me-tų grandiozinį sutikimą.

Bus paruošti įvairūs val-giai, kuriuos kiekvienas pa-gal savo skonį galės užsi-sakyti. Taip pat veiks gau-sus įvairių gėrimų bufetas. Galima užsisakyti stalus po 10 asmenų su maistu ar be maisto. Su maistu užsi-sakantieji moka po 3 dol. už asmenį.

Gros nuotaikingas orkes-tras. Palikime rūpesčius, vargus praeičiai, dalyvau-kime šiame subūvime, kur galėsime linksmai praleisti laiką.

Bus ir daugiau įvairių netikėtumų.

Klubo nario įėjimas — nario kortelė. Svečiai moka po vieną dolerį. Norintieji gauti smulkesnių informa-cijų skambina EX 1-1143.

Klubo Valdyba

TRADICINIS JAV LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS NAUJŲJŲ 1965 METŲ

SLOVĖNŲ
AUDITORIJOJE

SUTIKIMO
BALIUS

6417 ST. CLAIR
A V E N U E

Puikios vaišės, šokiams gros
mūsų jaunimo kapela.

Salė atidaryta nuo 8 val. vak.

Užbaigta 2 val. ryto.

Illuminuota salė.

Dalyvavimas \$6.00 asm.

Moksleiviams \$3.00 asm.

Kvietimai įsigijami iki gruodžio 28 d. imtinai, užsakant telefonu skambinti:

F. Eidimtas 881-1921,
A. Puškoriūtė 851-9149,
Z. Tarutis YE 2-9687,
R. Zorska UL 1-5258.

LB I-os Apyl. Valdyba

* Clevelando Orkestro vyr. dirigentas George Szell diriguos Severance Hall vykstantiems koncertams gruodžio 31 ir sausio 2 die-nomis, 8:30 val. vak. Pro-gramoje pianistas Rudolf Fiskusny atliks Mendelso-no Concerto pianui ir or-kestrui. Orkestras išpildys čekų kompozitoriaus Josef Suk kūrinių "Raduz ir Ma-hulena". Be to, programoje yra G. Szell pamėgta Beet-hoveno simfonija Nr. 3 — "Eroica".

* Clevelando Oskestras sekmadienį, sausio 3 d., 3:30 val. p. p. stato Čaikovskio "Nutcracker" bale-tą, kurį atliks Daytono ba-leto trupė, pagarsėjusi sa-vo gastrolėmis po JAV. Orkestrui diriguos Louis Lane.

DIDELIS PRĖKIŲ ĮSPARDAVIMAS

vyksta Lietuvių Prekybos Namuose, 6905 Superior Avenue (Dirvos buveinėje).

Likviduojant prekyvietę, visokios prekės — impor-tuoti kristalai, medžiagos, rankdarbiai, odos išdirbi-niai, drožiniai ir kt. Kalėdų dovanoms labai tinkamos prekės parduodamos atpi-gintomis kainomis.

Čia gaunamos ir lietuviš-kos plėkštelės.

Išpardavimas vyks iki gruodžio 31 d.

Visais apdraudos reikalais kreipkitės į vieną iš seniau-sių apdraudos įstaigų Clevelande.

Mūsų "Stock Casualty Co's" duoda 15-25% nuolai-dos geriems mašinų vairuo-tojams.

ATSTOVAS VYT. SENKUS

WO 1-6820
Office ME 1-5997
M. A. SCHNEIDER CO.
2710 Lorain Ave.,
Cleveland, Ohio

* LITHUANIAN WOMEN'S CLUB metinį Kalėdų pobūvį ren-gia gruodžio 29 d. Diamond's Restaurant patalpose, Severance Manor, Pradžia 6 val. vak. Ren-gėjos — Mrs. Vito Navar, Miss Evelyn Kayackas ir Mrs. Micha-el Kubelavic. Bus pasikeičiama dovanėlėmis.

* Ar ne per daug mokate už savo namų bei baldų ir kt. nuo ugnies bei Jūsų nelaimės? Pasitikrinkite pas Z. Obelenį 531-2211 ar V. Giedraitį 944-6835.

Skaityk ir platink
DIRVĄ

ĮŠNUOMOJAMAS BUTAS

4 kambariai (ir saulės kambarys) su virtuve. Ga-ražas. Prie pat šv. Jurgio parapijos, Superior Ave. Šeimnininkai lietuviai.

HI 2-3976
(143-144)

J. P. MULL-MULIOLIS REALTOR

Šv. Jurgio parapijoje

Turime keletą gerų vie-nos ir dviejų šeimų namų. Bonna, Hecker, Addison ir kt. Arti gero susisiekimo, lažnyčios, mokyklos. Ne-brangūs, galima pirkti su mažu įmokėjimu. Nedideli mokesčiai. Suinteresuoti skambinkite.

E. 156 — St. Clair

2 vienos šeimos namai, 8-4 ant didelio sklypo, 2 ga-ražai. Gerame stovyje.

\$16,500.

Investavimui

6 šeimų mūrinis — \$14,900.

Lietuviai bendradarbiai:
Alg. Dailidė, John Lorenz
ir Ant. Mikoliūnas
13229 Superior Ave.

UL 1-6666

SEASON'S GREETINGS

from

COUNTY AUDITOR

and

Mrs RALPH J. PERK

LINKSMŲ KALĖDŲ ŠVENČIŲ

ir

LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ

visiems lietuviams ir gausiai savo kli-jentų šeimai linki

J & S AUTO SERVICE
(1254 Addison Rd.)

Savininkas
Jonas Švarcas

LINKSMŲ KALĖDŲ ŠVENČIŲ

ir

LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ

savo klientams ir visiems lietuviams linki

GLOBE PARCEL SERVICE
(7023 SUPERIOR AVE.)
Ved. R. VALOTKA

DOCTOR SONJA and FRANK TOPLAK —

DENTAL OFFICE AND LABORATORIE
at 6420 St. Clair Ave.

WISH ALL THE LITHUANIAN PATIENTS A
MERRY CHRISTMAS
AND
HAPPY NEW YEAR!

PAGLIO'S RESTAURANT and LOUNGE

239 Richmond Rd. at Chardon Rd.
Richmond Heights, Ohio 44132
AN 1-2040

AMERIKIETISKI IR ITALISKI VALGIAI.
Atdaras septynias dienas į savaitę.

Lietuvaitė savininkė — galite kalbėti lietuviškai.
Lietuviai mielai laukiami svečiai.

Clevelando Balso aukų vajeaus komitetas, dė-kodamas už gautas aukas, linki visiems aukoto-jams linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų Metų.

Clevelando Balso Aukų Vajeaus Komitetas:

Balso direktorius dr. V. Ramanauskas,
55 sk. pirm. P. Mikšys, 69 sk. pirm. K. Gaižutis, ižd. J. Balbatas, A. Banis, V. Čyvas, A. Karsokas, J. Kuzas, J. Mi-konis, F. Navickas ir P. Zigmantas.

LINKSMŲ KALĖDŲ ŠVENČIŲ

ir

LAIMINGŲ NAUJŲJŲ METŲ

linkime visiems lietuviams.

LB Clevelando 2-ros apyl. valdyba:

pirm. P. Mikšys, vicepirm. O. Jokūbaitienė
sekr. I. Stasaitė, ižd. D. Staniškis ir
kultūrinių reik. ved. V. Prikockis.

Naturally
**SUPERIOR
SAVINGS**

SINCE 1909

13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.

HOME and
REMODELING
LOANS
....
INSURED SAVINGS

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

LIETUVOS ATSTOVO J. KAJECKO SVEIKINIMAS JAV LIETUVIAMS ŠVENČIŲ PROGA

Šv. Kalėdų ir Naujųjų 1965 Metų proga maloniai prisimenu visų JAV lietuvių talką veikloje dėl Lietuvos. Prisimenu visus veiksmus ir pavienius lietuvius.

Toji veikla buvo pagrįsta tikėjimu Lietuvos prisikėlimu, auka ir gilia meile Lietuvai bei jos nelaimingiesiems tautiečiams. Giliai nuoširdžiai visiems Lietuvos ir Lietuvos Tautos geradariams dėkoju.

Skaitlingus švenčių progą manęs sveikinimus laukau skirtus ne man asmeniškai, bet Lietuvii Tautai. Giliai nuoširdžiai už juos dėkoju. Apgailestauju, kad man neįmanoma kiekvienam atsilyginti asmeniškai sveikinimu ir asmeniškais linkėjimais.

Besibaigią metai buvo tautai nuostolingi aukomis. Eilė taurių lietuvių apleidę mūsų gretas iškeliauo amžinybėn.

Praeiti metai atžymėti ir svarbiais įvykiais: mūsų sportininkų laimėjimais Australijoje, Lietuvii Kongresu Vašingtone, didinga Lietuvii Diena New Yorke, BALFO sukaktuviniu Seimu, pagaliau, visų lietuvių sambūrių VLIKE apsijungimu. Vienybė virto realybe! Belieka ją praktikuoti.

Teatneša Naujieji Metai Dangaus palaimą Tėvų žemei, jos žmonėms ir visiems, kurie dirba tautos šviesnei ateičiai.

Tesustiprina jie visų lietuvių veikėjų viltį bei ryžtą ištverti ir laimėti! Tesustiprina jie ir pavergtą lietuvių nepalūžtį po likimo užkarta našta.

Ilgąją tautos naktį neišvengiamai paseks laisvės ir tikrosios nepriklausomybės palaima, nes "kilnios idėjos nemiršta, kaip žmonės".

Ilgametis tautos ilgesys ir pastangos bus apvainikuoti sėkme.

J. Kajeckas,
Lietuvos Atstovas

MIELŲ DIRVOS SKAITYTOJŲ IR BENDRADARBIŲ DĖMESIUI!

Ryšium su Kalėdų šventėmis, Dirva, neišeis gruodžio 25 ir 28 dienomis. Sekantis po švenčių numeris pasirodys gruodžio 30 d.

Naujų Metų dieną, sausio 1, Dirva taip pat nebus išleidžiama.

Lietuvos Atstovas J. Kajeckas su Ponia dalyvavo nepriklausomybės švenčių proga Thailando, Kenya bei Nigerijos Ambasadorių priėmimuose. Gruodžio 10 d. dalyvavo ambasadoriaus Adlai Stevenson ir Mrs. Rusk garbei suruoštame priėmime JAV Misijos prie Jungtinių Tautų patalpose, New Yorke. Gruodžio 19 d. dalyvavo švedų mokslininko ir ponios Clov Janse priėmime.

Paryžiaus lietuvių tautinių šokių grupė energingai ruošiasi įvairiems naujiems pasirodymams Paryžiuje ir bendrai, Prancūzijoje. Šiais metais Paryžiaus lietuvių tautinių šokių grupėje šoka: Vida Bičiūnaitė, Marytė Gailiūšytė, Gražina Jankauskaitė, Petras Klimas, Eglė Liutkutė, Perkūmas Liutkus, Ada Martinaitė, Jolanta Matorė, Karolina Masiulytė, Narimantas Masiulis, Antanas Mon-

čys, Gražina Norvilaitė, Mykolas Pagnier, Violė Vyckintaitė, Domas Vaičiūskas ir Eglė Žilionytė. Paryžiaus lietuvių tautinių šokių grupėi ir šiais metais vadovauja Antanas Mončys, akordeonu muzika padalydi Birutė Venskuvienė.

Prof. A. Greimas dalyvavo tarptautiniam mokslininkų suvažiavime Burgwarstein pilyje (Austrijoje), kuris buvo suorganizuotas Wener Grane Foundation. Dalyvavo 10 amerikiečių ir 10 europiečių.

Kun. Dr. A. Bačkis paskirtas Manilos (Filipinuose) šv. Sosto Nunciatūros sekretoriumi.

Janina Mačiukaitė-Matorė, iš Paryžiaus, su dukra Jolanta ir sūnum Daniliu šią vasarą pora mėnesių viešėjo Lietuvoje pas savo gimines.

Dr. Petras Masiulis Paryžiuje šiais metais gavo chirurgijos diplomą ir dabar kaip gydytojas dirba Marmoton ir Monterey ligoninėse.

Irena Babarskaitė, iš New Yorko antrus metus Paryžiuje studijuoja prancūzų kalbą.

Laima Drobavičiūtė (iš Clevelando) Paryžiuje studijuoja baletą.

Eglė Liutkutė, šiais metais studijuoja Paryžiuje, kur Sorbonos universitete ruošia anglistikos diplomą.

Antanas Liutkus, Jr. baigęs gimnaziją Nioje ir ten pat universitete pradėjo studijuoti Tikslųjų Mokslų Fakultete.

V. Bičiūnaitė, G. Jankauskaitė (iš Chicago), **M. Gailiūšytė** (iš Clevelando), **V. Vyckintaitė** (iš Trenton, N. Y.) ir **E. Žilionytė** (iš New Yorko) Paryžiuje studijuoja prancūzų kalbą.

Gražina Norvilaitė, Prancūzijos Lietuvii B-nės Kultūrinės Komisijos narė, vasaros metu buvo išvykusi ispanų kalbos studijoms į Ispaniją. Šiomet jau antrus metus Paryžiuje studijuoja prancūzų kalbą ir literatūrą Sorbonos universitete.

Dr. Jurgis Sadauskas, dirbęs veteranų ligoninėje, Marian, Indiana, atostogų metu keliauja Bahamų salose, džiaugiasi gražia gamta ir siūnia Dirvos skaitytojams Kalėdų ir Naujų Metų geriausius linkėjimus.

Lietuviška šeima savo jaunąją kartą įrašydama nariais į Susivienijimą Lietuvii Amerikoje, bus užtikrinta, kad jaunuoliai suartės su savo tautos žmonėmis, dalyvaus lietuviškame veikime ir bus auklėjami patriotinėje dvasioje. Jeigu į Jus kreipsis SLA organizatorius, sutikit jį palankiai, nes jis turi gerus patarimus apdraudus reikaluose. Daugiau apie SLA sužinosit, jei parašysit tokiu adresu: Lithuanian Alliance of America, 307 West 30th Street, New York, N. Y. 10001.

BOSTON

A. L. T. Sąjungos Bostono skyrius savų namų patalpose, 484 E. Fourth St. ruošia tradicinį Naujų Metų sutikimą su linksma programa, lietuviškais užkandžiais ir šokiais.

Visus maloniai kviečiame atsilankyti, užsirašant iki š. m. gruodžio 26 d. pas **A. Vilėniškį skambinant telef. AV 2-4093.**

ALT S-gos Bostono Skyriaus Valdyba (sk.)

Bostono Lietuvii Studentų Sąjungos Skyrius kviečia visus į ruošiamą Naujų Metų sutikimą baliu kuris vyks gruodžio 31 d., 8:30 val. vak., "Exeter Room", Hotel Lenox, netoli Prudential Center, kampanas Exeter ir Boylston gatvių. Gros puikus šmėto orkestras. Vyks "Catered" bufetas ir baras. Auka — \$5.00. Bilietai užsakomi iš anksto pas: **Gloriją Razdauskaitę** — 268-6708 arba pas **Nijolę Vaičiaitę** — 268-1847. (sk.)

NEW YORK

Dr. Vaclovas Paprockas, iš New Yorko, paaugko Lietuvos Nepriklausomybės Fondui 100 dolerių, jis taip pat yra dvigubas Vilties draugijos šimtininkas bei Dirvos rėmėjas.

ALT S-gos East Chicago skyrius prisiuntė Lietuvos Nepriklausomybės Fondui 225 dol. per skyriaus išd. **K. Domarką.**

Arch. Sigitas Novickis, iš San Francisco, Calif. savaitę atostogų praleido New Yorke pas tėvus, uošvius dr. V. ir B. Paprockus bei lankydamas draugus. Jo žmona Kristina su dukrele Liuda tą savaitę lankėsi Los Angeles pas G. ir

D. Stasus bei kitus draugus.

Dr. Vytautas Avizonis užsiprenumeravo dvi A. Smetonos monografijas, kaip dovanas sūnui Petriui, kuris New Mexico gyvena su šeima ir kaip chemikas dirba JAV armijos tyrimų srityje kapitono laipsnyje.

Dr. V. Avizonis su žmona Naujųjų Metų proga iš Bay Shore, N. Y. vyksta į aplankyti.

CHICAGO

Dr. Marija Gimbutienė atvyksta į Chicago ir gruodžio 27 d. (sekmadienį), 7 val. vakare Jaunimo Centre skaitys paskaitą apie baltus indoeuropiečių kultūros savatoje. **Dr. M. Gimbutienė** šiuo metu profesorauja Kalifornijos universitete Los Angeles. Neseniai Preagerio leidykla išleido jos knygą "The Balts". Paskaitą ruošia Santara-Sviesa. Lietuvii visuomenė gausiai kviečiama dalyvauti.

Santaros-Sviesos Federacijos ruošiamas Naujų Metų sutikimas šiemet įvyksta Mar Lac House salėje, 104 So. Marion St., Oak Parke (vienas blokas į rytus nuo Harlem Ave.). Svečių laukia šiltas bufetas ir šampanas, prabangioje, erdvioje salėje, grojant linksmai muzikai. Mar Lac House yra lengvai pasiekiamas iš Marquette Parko ir kitų lietuvių kolonių. Mašinas bus galima nemokamai pasistatyti prie salės. Naujų Metų sutikimo pradžia 9 val. vakaro. Staliukai 8-10 žmonių užsakomi pas **Ireną Rimavičienę**, telefonu LA 3-9037 ir **Birutę Lintakienę**, telefonu 434-6325. Svečių skaičius salėje bus ribotas, todėl norintieji dalyvauti Santaros-Sviesos Naujų Metų sutikime kviečiami jau dabar užsisakyti vietas. (sk.)

Dramaturgo Kosto Ostrausko vienaveiksmio "Gyveno kartą senelis ir senelė" premjera įvyks gruodžio 26 d. (šeštadienį), 8:30 val. vak. naujose lietuvių teatro-baleto patalpose, 2515 West 69th St. Dramoje vaidina aktoriai **Nijolė Martinaitytė, Jonas Kelečius ir Rimvydas Cinka**. Režisuoja **Nijolė Martinaitytė**. Drama "Gyveno kartą senelis ir senelė" yra pats naujusias Kosto Ostrausko kūrinys. Neseniai Chicagoje su dideliu pasisekimu "Atžalyno" buvo pastatyti du kiti Kosto Ostrausko vienaveiksmiai "Pypkė" ir "Žaliojo Lankelejo". Norintieji susipažinti su dramos turiniu turėtų paskaityti "Metmenų" žurnalo aštuntą numerį, kuriame yra išspausdinta pilna drama.

Šalia šios dramos Allegro baleto grupė išpildys baletą "La Ronde" dalyvaujant **Doreen Tempest, Ronald Cunningham ir Juanita Lopez**.

Šis vakaras neabejotinai bus naujas įvykis lietuvių kultūriniame gyvenime, ypač kad juo bus atidaryta moderniai įrengta vaidinimams, koncertams, parodoms ir kitiems kultūriniais parengimams nauja salė pačiame lietuvių centre — Marquette Parke.

Vakaro programa bus pakartota toje pačioje vietoje sausio 2 d. (šeštadienį), 8:30 val. vak.

Vietas į premjerą rezervuojamos telefonu 778-4240 (sk.)

Dainavos Ansamblis, per eilę metų atlikęs meninę programą Vasario 16-os minėjimuose, sutiko su savo turininga menine programa dalyvauti 1965 metų

minėjime, kuris įvyks 1965 vasario 14-tą dieną Marijos aukštėsiosios mokyklos salėje.

Minėjamą rengia Chicago Lietuvos Taryba.

VASILIAUSKAI NORĘTŲ GRĮŽTI Į JAV...

Draugas (gruodžio 17 d.) praneša, kad Cicerio gyveną Vasiliausų artimieji gavę iš JAV ambasados Maskvoje laišką, iš kurio matyti, kad neseniai į okupuotą Lietuvą sugrįžę Vasiliausų šeimos 2 sūnūs daro žygių sugrįžti į JAV. Vasiliausai išvyko į

Lietuvą gegužės mėn. Išvykdamas Vasiliauskas atsisakė pasiimti leidimą grįžti į JAV. Vaikai tokius leidimus turi ir amerikiečių įstaigos nedaro kliūčių jų sugrįžimui. Lieka tik klausimas, kaip į tą reikalą pažūrės Sov. S-gos įstai-gos.

Draugas rašo, kad Vasiliausų išvykimui daug įtakos turėjęs Sov. S-gos ambasados Washington II sekretorius Zenkevičius. "Žiūrėsime, ar jis dabar padės Vasiliauskams sutvarkyti grįžimo dokumentus", rašo Draugas.

Kalėdų švenčių ir Naujųjų Metų proga sveikinu visus mano brangius bičiulius ir pažįstamus. Linkiu geros sveikatos ir ištvermės visiems veikiantiems mūsų Tėvynės Lietuvos labui.

Jūsų

Sofija Smetonienė

Kalėdų švenčių ir Naujų Metų proga mielus bičiulius, pažįstamus ir gausią tautinių organizacijų šeimą nuoširdžiai sveikina

Stella ir Vytautas
Abraičiai

Šv. Kalėdų ir Naujų Metų proga giminaičius, draugus, pažįstamus ir pacientus sveikina

Regina, Vladas Ramanauskai
ir šeima

KALĖDŲ ŠVENČIŲ
ir
NAUJŲJŲ METŲ
proga gimines, draugus ir visus pažįstamus sveikina

K. ir DR. A. MARTUS
su šeima

Mano ir brolio Boleslovo kilnios dvasios Kolegai ir geram Draugui bei nenuilstamam kovotojui dėl Lietuvos žmonių laisvės ir laimės, Lietuvos Nepriklausomybės akto 1918. II. 16 autoriui ir signatarui, Vyriausybės ministrui pradiniam atstatymo periode ir V. D. Un-to Statybos f-to dekanui vokiečių okupacijos laiku

prof. inž. Steponui

Tumasoniui-Kaminckui-Kairiui

mirus, visai lietuvių bendruomenei laisvajame pasaulyje ir Lietuvoje reiškia užuojautą giliai liūdintis paskutinis Statybos f-to dekanas

prof. St. Dirmantas